

Quo vadis

študentský nezávislý občasník

2

2019/2020

ročník: 17

Kapláni youtuberi

Maturita bez maturity

Time to say goodbye

Časopis Gymnázia sv. Košických mučeníkov

Editoriál

Keby nám niekto na začiatku roka povedal, ako bude vyzerat' druhý polrok, myslím, že by mu málokto veril. No život so sebou prináša rôzne prekvapenia a nečakané situácie.

Obdobie solidarity, zodpovednosti, trpezlivosti. Pre niekoho čas strachu, obáv či neistoty. Skúška života pre každého. Toto všetko sa mi vynára, keď sa spätne pozriem na obdobie „korony“. Svet sa spomalil a my sme sa mohli zamyslieť nad svojím životom i prehodnotiť svoje priority.

Malá vyčínajúca častica ovplyvnila mnohé sféry života, aj náš študentský život. Štyri mesiace sme miesto sedenia v laviciach sedeli doma. Presunuli sme sa do virtuálneho sveta. Boli sme vďační za všetky technológie a vymoženosti, ktoré nám umožnili spojiť sa v tejto situácii. Možno mi však dáte za pravdu, že priamy kontakt nenahradí nič. Táto situácia určite každému niečo vzala, ale niečo aj dala. Svet sa začína opäť točiť a je na nás, ktorým smerom.

Verím, že v septembri sa už všetci stretneme pod jednou strechou. Pravdepodobne sa nevrátime do rovnakých zabehaných koľají. Nová situácia nám prinesie nové výzvy, možno aj väčšie zmeny, možno dokonca radikálne životné prelomy, možno...

A čo myslíte vy?

Quo vadis

časopis Gymnázia sv. Košických mučeníkov
v Košiciach | www.gkmke.sk

Dobrovoľný príspevok: 1€

Obálka vpredu: maturanti (foto GKM)

Obálka vzadu: koláž (foto GKM)

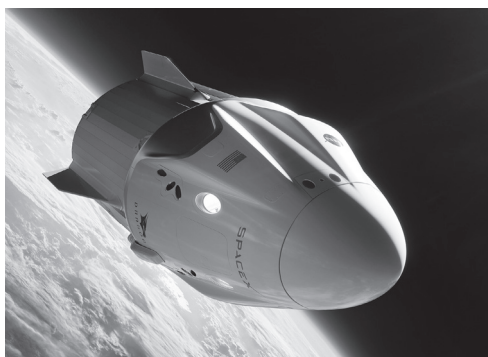
Tlač: Typopress Košice - Myslava

Náklad: 200 ks

Uzavierka: 19.6.2020

Lucia Lišková,
šéfredaktorka

Nenechajte si ujsť

VÝPLOD FANTÁZIE V MENE REALITY

ČLOVEK ODJAKŽIVA TÚŽIL POZNÁVAŤ SVET. UŽ V PRAVEKU HO OBJAVOVAL A SPOZNÁVAL. JEHO MYSEĽ ZACHYTÁVALA RÔZNE PODNETY VONKAJŠIEHO PROSTREDIA, A TAK DOKÁZALA ČELIŤ RÔZNYM NÁSTRAHÁM PRÍRODY. ZDOKONAĽOVALA SA A VYSLŮŽILA ČLOVEKU POVEŠŤ NAJINTELIGENTNEJŠIEHO TVORA NA ZEMI.

strana **40**

APIS MELLIFERA

JEME, ABY SME ŽILI. V DNEŠNEJ DOBE SI VŠAK ČLOVEK UŽ NEMUSÍ SÁM PESTOVAŤ OBŽIVU AKO KEDYSI. JEDNODUCHO ZÁJDE DO SUPERMARKETU, VYBERIE SI, ČO POTREBUJE, ZAPLATÍ A JE TO. MYSLÍM SI, ŽE SA MÁLOKEDY ZAMÝŠĽAME NAD TÝM, KDE JEDLO VYRÁSTLO, ALEBO KOEKO ÚSILIA A NÁMAHY STOJÍ ZA TÝM, ABY SME HO MOHLI MAŤ NA STOLE. VRAVÍ SA, ŽE ZA KAŽDÉ TRETIE SÚSTO JEDLA VĎAČÍME VČELÁM.

strana **44**

Editoriál

Nenechajte si ujsť

Na koberčeku

Time to say goodbye

269 km od Košíc

Si online?

Maturita bez maturity

Kapláni youtuberi

Nie je Tóth ako Tóth

Martinov sen

Vzdelanie potrebuje komplexné príležitosti

2	Škola života	34
3	Výplod fantázie v mene reality	40
4	Apis mellifera	44
6	Zdroj života	46
10	Virtuálny vs. skutočný	48
12	Májový hokejový ošiaľ	50
14	Aj náš Karol	54
20	Nemožno mi ťa neľúbiť!	56
24	Mali sme svoj sen	58
26	100 rokov umenia	60
30	Chlapec v pruhovanom pyžame	64
	Čižmároviny	66

Na koberčeku

PANDÉMIA KORONAVÍRUSU ZASTAVILA KAŽDODENNÚ RUTINU ŽIVOTA TAKMER NA CELOM SVETE. PO SKONČENÍ MIMORIADNEHO STAVU SA PRAVDEPODOBNE ŠTUDENTI I UČITELIA VRÁTIA DO ŠKOLSKÝCH LAVÍC. NA ZMENY, KTORÉ ČAKAJÚ ŠTUDENTOV NÁŠHO GYMNÁZIA V NOVOM ŠKOLSKOM ROKU 2020/2021, SME SA OPÝTALI PANI RIADITEĽKY V PRAVIDELNEJ RUBRIKE.

Aké inovácie plánujete pre študentov gymnázia v novom školskom roku?

Časopis Quo vadis vychádza v náročnom období spôsobenom šírením vírusu Covid 19. V školách je mimoriadne prerušenie vyučovania, prehodnocuje sa celý vzdelávací systém. Obsah termínov: dištančné vzdelávanie na stredných školách, zmena obsahu vzdelávania, virtuálny priestor naberaá úplne iný význam. Pred polrokom sme si nevedeli predstaviť, že je možné vyučovať online a dnes je to realita.

Aj nás zasiahla táto spoločenská situácia - pozitívne i negatívne, posúva nás v myslení, „prihrala“ nám viaceré možnosti a otvorila priestor na nové smerovanie.

Keďže v tomto období je škola prázdna, máme možnosť opraviť tie časti školy, ktoré sú počas plnej prevádzky náročné na opravu. Pustili sme sa do väčšej rekonštrukcie telocvičného traktu. Pôvodné 30-ročné priestory zažívajú svoju renesanciu. Je to rozsiahla oprava náročná aj na financie. Opravujeme omietky, dávame nové stierky a maľby v šatniach, na chodbe i v sprchách. Oprava prebieha aj v telocvični. Osadzujeme

nové ochranné siete na okná, čistíme steny, repasujeme svietidlá a strop. Myslela som, že to bude naše septembrové prekvapenie pre študentov gymnázia.

Okrem toho v čase koronakrízy renovujeme, ožívujeme školské átrium. Jarné prečistenie starých drevín dáva priestor výsadbe nových rastlín. Budujeme novú vonkajšiu voliéru pre andulky a upravujeme študentskú exteriérovú relaxačnú zónu. Budem rada, keď sa átrium i študentská oddychová zóna budú pravidelne využívať počas obedných prestávok, ale i počas rôznych vyučovacích hodín.

Verím, že všetky tieto zmeny prispedia k príjemnejšiemu vzdelávaniu v budúcom školskom roku.

Do akých projektov sa plánuje naša škola zapojiť?

Čo sa týka budúcich projektov, aj tu „zaúradovala“ koronakríza a priniesla čerstvé podnety. Jeden nový projekt sme v tejto dobe začali a radi by sme v ňom pokračovali aj v nasledujúcom období. Ide o školské správy KM News. Začali sme ich vysielat' počas pandémie vírusu,

ako sa vraví „na kolene“ a zistili sme, že sa takto vieme prihovoriť väčšiemu počtu ľudí a správy majú vysokú sledovanosť. Rozhodli sme sa, že v nasledujúcom školskom roku pridáme medzi povinne voliteľné predmety aj predmet mediálna výchova. Ako vraví náš školský kaplán Janko, žijeme v dobe, keď je dôležité byť mediálne zdatný. Študentom ponúkneme možnosť nahliadnuť do mediálneho priestoru i vďaka ľuďom, ktorí sa v ňom už pohybujú, vylepšiť svoje zručnosti pri spracovaní a tvorbe videí.

Na ďalšie projektové výzvy si, pravdepodobne, budeme musieť počkať. Aktuálna situácia nastavuje nové pravidlá, či už ide o čerpanie peňazí z eurofondov, tie pôjdu teraz asi prioritne na riešenie následkov pandémie, alebo o prebiehajúcu reformu na Ministerstve školstva SR. Uvedené zmeny možno spustia aj nové projekty. Aktuálne výzvy priebežne monitorujeme. Sama som zvedavá, čo táto situácia školstvu prinesie a celkom sa na zmeny teším.

Ďakujeme za rozhovor.

TERE: AHOJTE, SKOČÍME ZAJTRA NIEKDE VEČER NA CHVÍĽKU?

LUKÁŠ: O KOEKEJ MÔŽEŠ? LEBO JA BUDEM OD ŠIESTEJ DO ÔSMEJ NA FUTBALE.

TERE: AHA, NO TAK DO DESIATEJ BY SOM MOHLA.

LUKÁŠ: JA BY SOM VEDEL ÍSŤ POTOM AJ O ÔSMEJ. @KATY?

KATKA: MÁM MÁLO ČASU, ALE OD ÔSMEJ BY SOM UŽ MOHLA.

TERE: A KDE BY SME SA STRETLÍ?

LUKÁŠ: POVEDZTE. TAM, KDE VŽDY? ČI?

KATKA: MÔŽE BYŤ.

TERE: TAK O 20.00.

LUKÁŠ: MOŽNO BUDEM CHVÍĽU MEŠKAŤ.

TERE: OKI.

KATKA: OKI. VIDÍME SA.

„Priateľstvá zo strednej pretrvávajú dlho,“ vravievala nám naša pani učiteľka svojho času, keď sme boli ešte jej študentmi. Mnohokrát nechceme veriť

tomu, čo nám starší hovoria, ale skôr či neskôr priznáme, že v niečom pravdu mali. V našom prípade to môžeme potvrdiť už aj teraz. Napriek tomu, že sa naše cesty po strednej škole rozišli, neprejde týždeň, aby sme neprehodili pár viet v čete alebo sa nestretli na káve. Ak stále netušíte, koho spomínam pod rúškom slova my, ozýva sa vám Terka, Lukáš a ja, Katka, ex – redakčná rada časopisu Quo vadis. Je zvláštne používať predponu ex. Čas ubehol tak rýchlo, že skôr, ako sme si uvedomili preberanie redaktorskej štafety, podávali sme ju ďalej. A ako si spomíname na naše začiatky v časopise?

T: Pamätám si na moment, keď p. uč. Čižmárová jedného dňa vošla do našej triedy s otázkou, či by niekto nechcel svoje práce publikovať v časopise. Boli sme vtedy druháci. So stiahnutým hrdlom som sa nesmelo prihlásila, a tak moje

poviedky „Pútnikove povedačky“ zožali úspech. A tam to celé začalo, naša nová etapa. Pamätáš, Luky?

L: Čo myslíš, Tere? Aha, už viem. Bol akurát koniec hodiny a ja som išiel hrať kalčeto. Zrazu si ma odchytila pani učiteľka a začala sa vypytovať, aké mám skúsenosti s grafikou... Neskôr z toho vysvitlo, že sa jedná o Photoshop a Indesign. Aj keď som sa s photoshopom trochu hral, hovoril som si, toto je niečo iné ako obyčajná fotomontáž, toto je predsa celý časopis! Idem do toho! Začali sme makať, pár nocí som bol jediné svietiace okno na sídlisku a asi o mesiac sme už držali v ruke obálku nášho prvého časopisu. Lenže akú? Metrovú! Zistili sme, že v programe sme mali namiesto milimetrov nastavené piky (1p=4mm). Celé som to bežal prerobiť domov a na druhýkrát to už vyšlo. Potom prišlo ďalšie číslo a s ním aj Katka, však?

K: Áno, nastúpila som už do rozbehnutého vlaku, aj keď, pravdupovediac, predpokladala som, že sa v ňom zdržím len chvíľu. Nakoniec z toho boli dva roky, ktoré nebudem nikdy ľutovať. Môj prvý článok bol, samozrejme, o hokeji a tým sa vo mne prebudila chuť písať. Pochvala aj vaše naliehanie ma posunuli k ďalšej tvorbe a, dokonca, aj k témam, ku ktorým som nemala vôbec vzťah. Veď ma dobre poznáte a viete, že občas na mňa treba „zatlačiť“.

Quo vadis ako neodmysliteľná súčasť nášho gymnázia vyformoval počas viacerých rokov mnoho študentov. Výstrie-

dali sa pri ňom rôzne redakčné rady, grafici i prispievatelia. Nebola to však len oblasť žurnalistiky, v ktorej sme sa prostredníctvom pár strán a fotografií formátu A5 (a, samozrejme, našej stále akčnej pani učiteľky H. Čižmárovej) dokázali zlepšiť. Quo vadis nám poskytol možnosť byť súčasťou spoločenstva, súčasťou tímu ľudí, ktorí majú chuť pracovať na niečom navyše mimo školy, súčasťou komunity, ktorá sa nám po niekoľkých dlhých poobediach, ba až takmer večeroch strávených v škole, stala veľmi blízka. Možno sme mnohokrát ostali nedocenení rovesníkmi z vlastných radov, no nerobili sme si z toho ťažkú hlavu. Odmenou za prácu

nám bolo každoročné Štúrovo pero. Ja som si svoju prvú účasť veľmi užila, ale vy ste zvolenskú knižnicu s osobnosťami a s kávou za básničku zažili už rok predo mnou. Aké to bolo?

L: Veru, ísť s niečím, čo sme robili prvý raz v živote na tak prestížnu celoslovenskú súťaž, bol trochu sklúčujúci pocit. Zaujímavé workshopy a diskusie, tony postrehov od naozajstných reportérov, mnoho známych osobností a vyše tristo ďalších „redaktorov“ podobných nám vytvárali vo Zvolene neopakovateľnú atmosféru. Zábava vygradovala večer v internáte, kde sme sa skamarátili s novými ľuďmi. Už menšia „sranda“ bola, keď nám na druhý deň dali do ruky mikrofón a my sme mali pred veľkou skupinou „kolegov“ alebo „takmer kolegov“ predstaviť náš časopis, však, Tere?

T: Áno, priznávam sa, všetky nacvičené vety mi po predstavení vyfučali z hlavy, tak som to hodila na teba. Ale zvládli sme to, no nie?

K: Mne sa na vás príjemne pozeralo zo stoličky a, pravdupovediac, lepšie by som to nedala. Stres vie toho pokaziť veľa, ale myslím, že ranný adrenalin u vás urobil svoje.

Štúrovo pero ako najprestížnejšia slovenská žurnalistická súťaž nie je len

o výhrach a prehrách. Dá vám toľko, koľko si z nej budete ochotní vziať a využiť. Popri všetkých informáciách som sa ja obohatila o nové nápady a poznatky, Tere o budúcu lásku a Luky o pár nových sledovateľov a žiadostí o priateľstvo. Jedno je však isté. Videli sme, ako to na niektorých školách viac nefunguje ako funguje. Redakcie sa pasujú s problémami riaditeľskej cenzúry, s nedostatkom financií či absenciou podpory od vedenia. Študenti však aj napriek tomu majú chuť tvoriť a písať. To nám viac otvorilo oči, že na našom gymnáziu sme mali stále vhodné podmienky a plnú podporu, za čo sme naozaj vďační. Slová majú veľkú moc, obzvlášť v dnešnej dobe. Preto je dôležité naučiť sa ich správne používať a na to je práca v školskom časopise dobrou štartovacou čiarou. Nie je čas strácať čas, a tak by bola škoda nevyužiť možnosti, ktoré vám Quo vadis ponúka. Kritizovať je jednoduché, ale konať ťažšie. Pouvažujte o tom...

K: Milá redakčná rada a jej ďalší nasledovníci! Prajem vám pevnú vôľu vo

všetkom, čo budete robiť, a aj keď prídu náročné chvíle, pamätajte, že všetko je možné. Nemožné len trvá dlhšie.

L: Držte sa kurzu, vždy pridajte do toho, čo robíte, niečo nové a nebojte sa, vaša úprimná práca bude ohodnotená. Hlavne, vždy majte rozum na správnom mieste.

T: Užívajte si prítomnosť, myslite na budúcnosť a nechajte si poradiť.

Katarína Szalónová, EX
foto archív GKM

269 km od Košíc

INOVÁCIA, KREATIVITA, SPOLUPRÁCA S ODBORNÍKMI Z PRAXE A ORIGINÁLNE RIEŠENIA, ROZVÍJAJÚCE TVORIVÉ I KRITICKÉ MYSLENIE. VEDIEŤ SA ROZHODNÚŤ, KOMUNIKOVAŤ ALEBO PREZENTOVAŤ. TO VŠETKO SOM ZAŽILA SPOLU SO SVOJÍM BÝVALÝM SPOLUŽIAKOM LUKÁŠOM SIMOČKOM NA BAŤA INTERNATIONAL INNOVATION CAMP V ZLÍNE. BOLA TO PRE NÁS JEDINEČNÁ PRÍLEŽITOSŤ NADOBUDNÚŤ HODNOTNÉ SKÚSENOSTI A VYTVORIŤ SI SILNÉ PARTNERSTVÁ S RENOMOVANÝMI SPOLOČNOSŤAMI.

Keďže naša škola je súčasťou projektu neziskovej organizácie JA Slovensko, ktorá nám pred dvomi rokmi umožnila vytvoriť si študentskú firmu, môžem sa ako dobrovoľníčka zúčastňovať rôznych podujatí, školení i súťaží. Aj tento rok som prijala po-

„Ak chcete vybudovať veľký podnik, vybudujte najskôr seba.“

Tomáš Baťa

núknutú výzvu a zúčastnila sa medzinárodnej súťaže „JA Innovation Camp“, ktorú realizovala vzdelávacia organizácia JA Europe v spolupráci so spoločnosťou Baťa. Súťaž sa konala v Zlíne, pretože práve v tomto meste svoju firmu Tomáš Baťa založil. Okrem mňa a Lukáša si organizátori do Zlína pozvali ďalších 22 mladých študentov stredných a vysokých škôl z celého Slovenska a Čiech.

Cieľom súťaže je riešiť konkrétnu podnikateľskú výzvu. Vymyslieť nápad, ktorý rieši zadaný problém v určitom časovom období, s dostupnými nástrojmi, informáciami a zdrojmi. Študenti pri riešení výzvy pracujú v tímoch a spolupracujú s biznis konzultantmi a mentormi. Výsledky svojej práce prezentujú pred odbornou porotou.

Našou úlohou bolo navrhnúť topánky, ktoré spájajú pohodlie, cenovú dostup-

nosť a neformálny štýl. Boli sme rozdelení do tímov tak, aby každý v tíme bol z inej školy. (Zhodou okolností sme sa s Lukášom stretli v rovnakom tíme, keďže on je už vysokoškolák). Súťaž trvala jeden deň. Mali sme len pár hodín na vytvorenie produktu, prípravu prezentácie a následné predstavenie nášho nápadu v materinskom i v anglickom jazyku na záverečnom galavečere.

Okrem súťaže sme si popri trojdňovom pobyte mali možnosť prezrieť múzeum Tomáša Baťu, vysokú školu Tomáša Baťu, mesto Zlín, prebádať Baťovu vilu či výrobu. Miest bolo veľa a

času málo. Stretli sme sa s nespočetným množstvom inšpiratívnych ľudí či už spomedzi študentov, alebo samotných organizátorov. Pri šálke kávy sme viedli konverzácie s manažmentom organizácie Baťa. Mali sme chuť osobne spoznať

žijúceho potomka Tomáša Baťu pani Monicu Pignal.

Zo Zlína sme si obaja s Lukášom odniesli nesmierne dávku inšpirácie a odhodlania.

Aj keď sme sú-

ťaž nevyhrali, získali sme mnoho nových poznatkov, známostí, skúseností... Spoločnosti Junior Achievements (JA) ďakujeme za skvelú príležitosť a tešíme sa na ďalšie skvelé akcie.

VZŤAH MEDZI SPOLOČNOSŤOU JA A SKUPINOU BAŤA PRETRVÁVA UŽ 40 ROKOV. V KANADE BOLI ZAČIATKOM OBAJA MANŽELIA BAŤOVCI MENOVANÍ ZA ČLENOV SPRÁVNEJ RADY JA CANADA, PRIČOM BAŤA BOL HLAVNÝM PODPOROVATEĽOM ORGANIZÁCIE.

| Si online?

KAŽDÝ DEŇ SA ZOBÚDZAME DO KRAJINY, KTORÁ ZASPALA. ZOBÚDZAME SA POČÚVAJÚC ROZKAZY A INFORMÁCIE O SÚČASNEJ SITUÁCII KORONAVÍRUSU Z MÉDIÍ, KTORÉ NÁS OBLIEHAJÚ Z KAŽDEJ STRANY. „NOSTE RÚŠKA, ZDRŽIAVAJTE SA DOMA A UMÝVAJTE SI RUKY,“ ZAZNIEVA NA KAŽDOM KROKU A TIETO NAPOMÍNANIA SA STALI AKÝMSI ŽIVOTNÝM MOTTOM PRE ĽUDÍ NA CELOM SVETE.

Paradoxne si vo svete vyspelejšej civilizácie každý deň pripomínáme normálnu a pritom veľmi podstatnú vec – hygienu. Umývanie rúk však, bohužiaľ, nie je pre každého prirodzená činnosť. Táto situácia nám všetkým pripomína dôležitosť vecí a činností, ktoré sme doteraz ignorovali. Zmenili sme pohľad na naše doterajšie priority, upokojili sme náš rýchly spôsob života...

Na začiatku pandémie si mnohí z nás neuvedomovali vážnosť situácie. Študenti neskrývali pocity nadšenia z plošného zatvárania škôl, neuvedomujúc si váhu zodpovednosti, ktorú za svoje vzdelanie nesú. Po uplynutí niekoľkých týždňov sa situácia zmenila. Ľudia nechcú byť zavretí doma a študentom chýba škola. Uvedomili si, že aj keď má rodič k svojmu dieťaťu citový vzťah a je možno zhovievavejší, rodič neznámkuje, rodič nemá toľko vedomostí ako učiteľ a čarovné miesto – internet – je preplnené často nesprávnymi, ale aj vymyslenými informáciami. Teraz si možno viac ako inokedy uvedomujeme, že za všetko, čo v živote dosiahneme, vďačíme škole. Veď

v nej trávim veľkú časť svojho života. Mladí ľudia vnímali školu doteraz ako samozrejmosť. Vďaka koronavírusu máme opäť možnosť uvedomiť si jej dôležitosť.

Nám študentom táto situácia dáva do života skúsenosť a núti nás byť viac samostatnými. Nikdy predtým študenti nemali možnosť vzdelávať sa doma, ale táto situácia si to vyžaduje. Ako sa však donútiť, keď ma nikto nekontroluje, keď nezvoní na koniec hodiny? Učenie doma vyžaduje odhodlanosť, sebazaprenie i koncentráciu. Možno je to ťažšie, ale svedčí to o našej zodpovednosti. Učitelia sa snažia prispôsobiť vzniknutému problému, spájajú sa s nami prostredníctvom videohovorov v snahe naučiť nás aspoň niečo z učiva, ktoré by sme mali ovládať. Najdôležitejšie je, podľa mňa, zorganizovať si čas a prispôsobiť sa zmenám, ktoré nastali. Ja som si preto pripravila rozvrh, aby som vedela, ktorému predmetu, kedy a koľko sa budem venovať. Po určitom čase som si na svoj rozvrh zvykla a dostavili sa aj pozitívne výsledky. Ne-

ŠKOLA NIE JE LEN BUDOVA PLNÁ PRÍS-
NYCH UČITEĽOV. POD POJMOM ŠKOLA
SA SKRÝVA MLADOSŤ, SLZY, SMIECH,
POROZUMENIE A POZNANIE.

sme zabúdať, že aj toto obdobie raz skončí a my už nikdy nebudeme mať viac času na

samoštúdium. Svet pôjde ďalej. Nikto nás nebude ospravedlňovať za našu nevedomosť, pretože moderná doba predstavuje až príliš mnoho alternatív, ako sa učiť doma. Hodiny sedíme za pracovným stolom, rozmýšľame a snažíme sa učiť, niekedy si urobíme menšiu prestávku tak ako v škole a inokedy prokrastinujeme. Toto nie sú prázdniny. Máme zodpovednosť voči svojej budúcnosti, ale

aj voči učiteľom, ktorí to s nami dlhé roky nevzdávali a nevzdávajú ani teraz.

Nám študentom táto situácia ukázala, aká dôležitá je práca učiteľov, ale aj aká dôležitá je školská dochádzka a akú veľkú hodnotu má v našich životoch škola. V deň, keď sa nám život opäť vráti do starých koľají, už nikto nebude taký, ako pred koronavírusom. Súčasná situácia nás naučila vážiť si to, čo sme každý deň vnímali ako samozrejmosť. Ako sama často hovorím: „Nikdy nie je tak zle, aby nemohlo byť ešte horšie,” preto sa snažím získať čo najviac, a tak sa vzdelávam doma a zodpovedne pristupujem k svojim povinnostiam.

Slovenské školstvo o možnosti štúdia z domova premýšľa každým rokom viac a viac, no aj napriek tomu nebolo na túto si-

tuáciu pripravené. Riešenia neprichádzali, tak sa učitelia zmobilizovali a začali vyučovať tak, ako to situácia dovoľuje. Učenie doma nie je katastrofou, pokiaľ sa prispôbime. Všetko sa dá dosiahnuť, pokiaľ človek chce a tam, kde je vôľa, tam je cesta. Verím, že z tejto mimoriadnej situácie, ktorá vyžaduje veľké množstvo obmedzení, sa poučíme a vezmeme si z nej vlastné posolstvo.

Ľudstvo na chvíľu spomalilo. Zmenili sme pohľad na naše doterajšie priority. Táto situácia nám pripomenula našu ohraničenú existenciu na tejto planéte a tým nám umožnila zamyslieť sa nad tým, ktoré veci a skutky by sme mohli urobiť inak a vážiť si ich viac.

DNEŠNÚ SITUÁCIU VYSTIHUJE AJ ZNÁMY CITÁT: „NAJLEPŠÍM UČITEĽOM JE ŽIVOT, TEN NÁS NA SKÚŠKY NEPRIPRAVUJE, ALE ROVNO ICH DÁVA.”

Patricia Spišáková
foto Patricia Spišáková

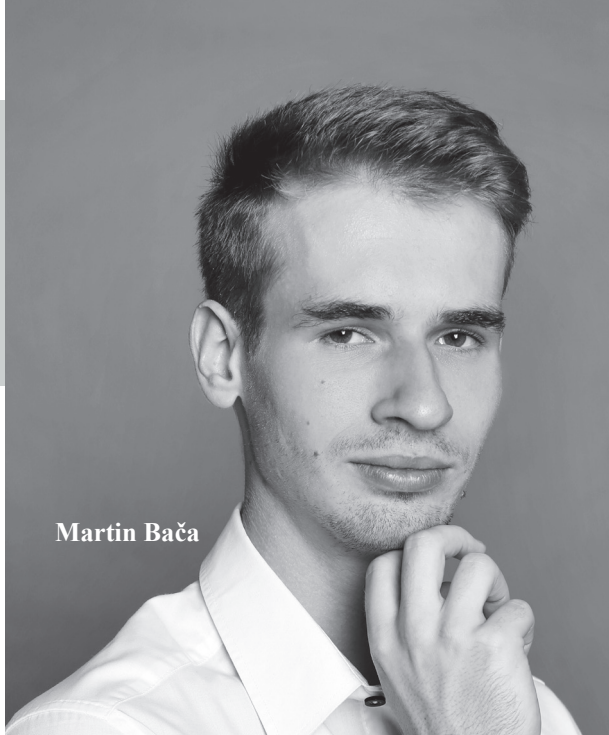

DŇA 23. APRÍLA VYHLÁSIL MINISTER ŠKOLSTVA BRANISLAV GRÖHLING ZRUŠENIE MATURITNÝCH SKÚŠOK PRE ŠKOLSKÝ ROK 2019/2020. AKO TOTO ROZHODNUTIE HODNOTIA SAMOTNÍ ŠTUDENTI, OPÝTALI SME SA NAŠICH NETRADIČNE „ZMATUROVANÝCH“ ŠTVRTÁKOV.

Ako vnímaš zrušenie písomných a ústnych maturít?

Martin Bača: Túto skutočnosť vnímam veľmi pozitívne z dôvodu, že mám vo zvyku značne stresovať pred veľkými skúškami. Zároveň si uvedomujem, že som prišiel o jedinečnú príležitosť vyskúšať si, aké je to stáť zoči-voči maturitnej komisii.

Veronika Ničová: Vnímam to pozitívne a som veľmi rada. Stres, ktorý som cítila už polroka, zo mňa po tejto informácii konečne opadol. Na druhej strane počas dlhých hodín, ktoré som strávila učením sa a opakovaním na testy, som vydala veľa energie a môže sa to zdať ako zbytočná vec. Pri gratuláciách mi príbuzní raveli, že som prišla o jedinečnú skúsenosť. Súhlasím s nimi, ale zároveň si myslím, že to, čo som sa naučila, využijem ďalej počas štúdia na vysokej škole alebo v živote. Preto to nevnímam ako zbytočné plytvanie energie, práve naopak. Som rada, že nemu-

Martin Bača

sím byť ďalej v strese a som vďačná za všetky poznatky, ktoré mi škola dala.

Monika Ruščáková: Keď som sa dopočula o zrušení písomných maturít, bola som spočiatku nervózna. Čiastočne som dúfala, že práve písomné maturity napíšem dobre, aby som sa nemusela ne-skôr stresovať. Po zrušení ústnych maturít som bola presvedčená, že to bolo tak lepšie. Nakoľko sa dá opraviť výsledná administratívna známka, myslím, že to vyriešili spravodlivo. Ukázalo sa,

Maturita bez maturity

že štyri roky driny vskutku stáli za to.

Patrícia Petrušová: Obdobie od uzavretia škôl by som nazvala „rollercoaster of emotions“ (v preklade: horská dráha emócií). Ako sa hovorí: „raz si hore a raz si dole“.

Spočiatku sme sa obávali našich výsledkov z maturít, ak by sme do školy nechodili dlhšie obdobie.

Následne ohlásili zrušenie písomných maturít a niektorým z nás spadol obrovský kameň zo srdca. Získali sme viac času na prípravu na ústne maturity.

Niekoľko týždňov od zrušenia písomných maturít sa naša vláda nevyjadrovala k ústnym maturitám. Niektorí z nás prichádzali s rôznymi predikciami o neuskutočnení maturít.

Hlavný hygienik 15. 4. 2020 vydal dokument, ktorý obsahoval podmienky, na základe ktorých sa ústne maturity mali uskutočniť. Bolo

nám jasné, že od tohto momentu budeme musieť riadne „makat“.

23. 4. 2020 – dátum, ktorý takmer každému maturantovi utkvie v pamäti. V tento deň totiž všetci maturanti v školskom roku 2019/2020 zmaturovali bez maturity. Som spokojná s tým, ako naša vláda túto situáciu vyriešila. Bolo by to veľmi riskantné a nepraktické hlavne na veľkých školách, ktoré majú v ročníku aj tri alebo štyri triedy. Ja osobne som sa celé štyri roky môjho štúdia učila, preto s priemerovaním známok nemám najmenší problém.

Ako vyzeral tvoj deň, keď si nechodil do školy?

Martin Bača: Môj deň vyzeral veľmi podobne, až na to, že som nebol na hodinách prítomný fyzicky, ale len prostredníctvom Webx-u alebo programu Microsoft Teams. Samozrejme, chýbal

Monika Ruščáková

Veronika Ničová

mi osobný kontakt s učiteľmi a spolužiakmi, ale snažili sme sa to spoločne prekonať a pravidelne sme uskutočňovali skupinové videohovory, aby sme boli aspoň takýmto spôsobom v kontakte.

Veronika Ničová: Niektorí si myslia, že vďaka karanténe sa mnoho študentov prestalo učiť a len sa flákali a leňošili. No to nie je pravda. Doobeda sme mávali online hodiny s učiteľmi a museli sme pracovať na úlohách, ktoré nám dali. Je však pravda, že som mala viac času na iné aktivity, ktoré som počas školy nestíhala. Ďalšie pozitívum bolo, že som nemusela vstávať skoro ráno a chystať sa do školy. Mohla som sa v pokoji naraňajkovať a užiť si ráno.

Monika Ruščáková: Vstávala som neskôr, väčšinou okolo 8.30. hod. Zvyšok dňa som si rozdelila medzi školu, „koníčky“ a činnosti, v ktorých som sa vždy chcela zlepšiť, no nemala som na ne čas. Okrem prípravy na pravidelné videokonferencie som sa vo voľnom čase začala učiť vyšívateľ, zlepšovať sa v peče-

Patricia Petrušová

ní a po dlhej dobe som sa venovala amatérskemu prekladu. Nakoľko chodím za normálnych okolností na taekwondo, zostávala som mu verná aj doma.

Patricia Petrušová: Prvé dni domácej karantény boli naozaj skúškou mojej disciplíny. Spočiatku bolo náročné nájsť si režim, kedy chodiť spať, kedy

vstávať, kedy sa učiť a kedy sa venovať iným aktivitám. Vstávala som o 7.30, počas dňa som sa venovala rôznym aktivitám od učenia cez cvičenie a pomoc v domácnosti. Snažila som sa chodiť spať okolo 23.00, najneskôr o polnoci. Dôležité pre mňa bolo nebdieť do 3.00. Moje dni v tejto dobe už vyzerali veľmi podobne ako pred pandémiou. Rozdiel bol iba v tom, že som získala viac času na osobnostný rozvoj.

Páčilo sa ti učenie doma alebo si sa chcel/-a vrátiť do školy?

Martin Bača: Do istej miery sa mi páčilo učenie doma. Predsa len, mnohokrát som si želal, aby som ráno nemusel nikam chodiť a mohol sa učiť v pohodlí domova. Na druhej strane mi veľmi chýbala školská atmosféra. Hovorí sa, že človek chce vždy to, čo práve nemôže mať. Podľa mňa to platilo pre túto netradičnú situáciu dokonale.

Veronika Ničová: Páčilo sa mi, že

som každý deň nemusela zdolávať cestu do školy a zo školy. Páčilo sa mi, že počas učenia som si vychutnávala pohodlie a príjemnú atmosféru, ktorú som si vytvorila napríklad šálkou čaju a príjemnou hudbou. Ale chýbali mi spolužiaci. Spoločnosť, v ktorej som sa dobre cítila, kde som sa mohla schuti zasmiať aj porozprávať. Chýbali mi aj učitelia. Možno to znie zvláštne, ale učitelia nám pomáhali pochopiť učivo, odpovedali na naše otázky a niekedy spríjemnili hodinu vtipnou poznámkou alebo príbehom zo života. Aj keď som bola vďačná za „voľné dni“ doma, nepohrdla by som skvelou spoločnosťou, ktorú by som mala v škole.

Monika Ruščáková: Priznám sa, ako štvrtáčke mi bolo trochu ľúto, že som posledné mesiace stredoškolského života nestráivila so spolužiakmi a mrzelo ma, že ja sa do školských lavíc už nevrátim. Každý deň sme však boli s učiteľmi a spolužiakmi v kontakte, či už cez chat alebo videohodiny, na ktorých som

sa cítila ako v škole. Učenie doma sa mi celkom páčilo. Bola som rada, že som sa mohla venovať predovšetkým maturitným predmetom. Na úlohy i na sebazdokonaľovanie sme mali dostatok času. Bolo by fajn, keby sme jedného dňa technologicky tak pokročili, aby sme mohli využívať mikrofón a slúchadlá aj na normálnych hodinách, ako to je na niektorých zahraničných univerzitách.

Patrícia Petrušová: Ešte donedávna by som sa rada vrátila do školy. Nikdy by som neverila, že to niekedy poviem, ale chýbal mi školský režim, spolužiaci, učitelia, atmosféra a celkovo aj samotná cesta do školy, na ktorú som predtým vždy nadávala kvôli zá-

pcham. Tým, že sa moje štúdium na našej škole už viac-menej ukončilo, menej „smútim“ po tom, čo bolo, ale naopak, viac sa teším na to, čo bude. Teším sa na vysokoškolské štúdium.

Dostávali ste od učiteľov online úlohy?

Martin Bača: Samozrejme, dostávali sme úlohy, ale naši učitelia nám vždy nechali dost času na vypracovanie. Páčilo sa mi aj to, že učitelia nám nechávali značný priestor na učenie sa a opakovanie maturitných otázok, za čo sme im boli veľmi vďační.

Veronika Ničová: Áno, dostávali. Možno nie každý jeden deň ako v škole,

ale určite naplnili náš voľný čas. Učitelia nám dávali dosť času na vypracovanie, a keď sme mali otázky, s ochotou a s trpezlivosťou nám odpovedali.

Monika Ruščáková: Samozrejme, nebolo toho málo. Aj napriek zatvoreným školám príprava na maturitu bola v plnom prúde. Mali sme však dostatok času na vypracovanie a neboli sme kvôli tomu v strese. S učiteľmi sme boli v kontakte aj cez Edupage, Skype, Webex, Messenger..., takže sme s nimi mohli hocikedy konzultovať a vždy si na nás našli čas.

Patrícia Petrušová: Musím povedať, že som čiastočne hrdá na našich učiteľov a na to, ako rýchlo nabehli na online formu vyučovania. Nečakali na žiadne

usmernenia vlády, nepotrebovali, aby im niekto nadiktoval postup, ale mnohí z našich učiteľov začali online výučbu len pár dní po tom, ako sa uzavrela naša škola. Dovolím si tvrdiť na základe reakcií maturantov iných stredných škôl, že sme boli jedna z prvých škôl, ktorá začala túto formu výučby. Chcem pozdraviť pani učiteľku Marcelu Martončíkovú, s ktorou som ja osobne mala online výučbu ako s prvou. S rozdielom niekoľkých dní sa k nej pridali aj ostatní učitelia, za čo im všetkým nesmierne ĎAKUJEME!

Naším maturantom prajeme veľa šťastia a úspechov v napínaní ich snov i túžob a ďakujeme za rozhovor.

Kapláni

POČAS OBDOBIA PANDÉMIE MUSELI BISKUPI S VEĽKOU BOLEŠŤOU PRIJAŤ ZÁKAZ SLÁVIŤ VEREJNÉ BOHOSLUŽBY. MNOHO FARNOSTÍ PRETO ZAČALO STREAMOVAŤ SVÄTÉ OMŠE. VĎAKA TOMU SA VERIACI MOHLI ZJEDNOTIŤ ASPOŇ V DUCHU NA SLÁVENÍ EUCHARISTIE. KOSTOLY SA SÍCE ZATVORILI, ALE OTVORILI SA V MNOHÝCH RODINÁCH. KŇAZI FARNOSTI KVP ZAČALI OKREM ŽIVÉHO VYSIELANIA SVÄTÝCH OMŠÍ NA FACEBOOKU A YOUTUBE NATÁČAŤ AJ VIDEÁ. ZAUJÍMALO NÁS, AKO TO VŠETKO ZAČALO, PRETO SME POLOŽILI NIEKOLKO ZVEDAVÝCH OTÁZOK NÁŠMU KAPLÁNOVI JÁNOVI KOCÚRKOVI.

Youtuberi

Kto prišiel s nápadom začať natáčať videá?

Myslím si, že tak ako mnohých ľudí, aj nás postavila pandémia pred náročnú otázku: Čo ďalej? Pri viacerých diskusiách sme sa kňazi na fare zhodli, že je potrebné udržať kontakt s farnosťou. Idea natáčať videá vznikla jednoznačne pri káve. Bol to spoločný kávový nápad :)

Súhlasili ste s tým všetci alebo ste museli niekoho presviedčať?

Samozrejme, každý má svoje danosti a schopnosti a je úplne pochopiteľné, že každý z nás prijal tento spôsob pastorácie po svojom. Ale v konečnom dôsledku si myslím, že v závere väčšiu radosť z natáčania mali tí, ktorí boli na začiatku skeptickí.

Mali ste k dispozícii potrebnú techniku? Kto robil scenár, réžiu a kto strihal videá?

S technikou bol asi najmenší problém. Kaplán Radko mal aj kameru, aj program na strihanie. Dokonca mal aj to najdôležitejšie, a to chuť. Scenár bol vytvorený sčasti spoločne a sčasti si ho každý urobil podľa seba.

Podľa čoho ste si volili tematiku vašich videí?

Tému videí určovalo obdobie pred pandémiou. V čase pôstu sme totiž rozoberali blahoslavenstvá. Dá sa povedať, že sme sa presunuli z priestoru fary do virtuálnej reality. Videá venovné deťom boli tiež reakciou na to, čo pán

kaplán robil počas detských stretnutí.

Sledovali ste reakcie, laiky na vaše videá?

Musím sa priznať, že pri prvých videách a hlavne po úvodnom promo videu sme to veľmi sledovali. S rastúcim počtom laikov rástla aj naša radosť. Potešili nás aj laiky od ľudí mimo našej farnosti. Najväčšie prekvapenie pre nás bolo veľkonočné pranie. Myslím si, že nikomu z nás na fare nenapadlo, koľko ľudí si pozrie naše videá a koľkým sa to bude páčiť.

Čo bolo najnáročnejšie na natáčaní vašich videí?

Najnáročnejšie bolo asi zvyknúť si pozeráť sa na kameru. My kňazi sme síce zvyknutí rozprávať pred ľuďmi, no táto skúsenosť bola nová a iná zároveň. Aj kvôli tomu vzniklo množstvo breptov, a teda veľmi veľa nahratých minút, ktoré však neboli použiteľné.

Každému, kto videl vaše videá, je jasné, že ste zažili veľa vtipných momentov. Na ktorú príhodu budete najviac spomínať?

Pre mňa osobne bolo najkomickejšie natáčanie úvodného videa k sviatostiam. Ale vtipných momentov, ktoré nás aj pobavili, aj utužili partiu na fare, bolo nespočetne veľa.

Chystáte sa v natáčaní videí pokračovať aj po skončení pandémie?

Ťažko povedať, či budeme natáčať ďalej. Určite sa nerátame do kategórie youtuber :) . Skôr nám išlo o to, aby sme sa priblížili k ľuďom. Verím, že tento cieľ sme videami splnili. No na druhej strane nemôžeme vylúčiť, že nejaké tie videjka môžu prísť aj po pandémii.

Ďakujeme za „nahliadnutie“ do zákulisia.

Nie je Tóth ako Tóth

MÁ 18 ROKOV A DOMA PO-
ČAS PANDÉMIE KORONAVÍRUSU
VYRÁBAL OCHRANNÉ ŠTÍTY PRE
LEKÁROV PRIAMO VO SVOJEJ
IZBE. NÁŠ SPOLUŽIAK JANKO
TÓTH SA PRIDAL K DOBROVOE-
NÍKOM, KTORÍ ICH VYRÁBALI
NA 3D TLAČIARŇACH. DESIATKY
NADŠENCOV 3D TLAČE SPÁJALI
SVOJE SILY, ABY V ČASE NEDO-
STATKU OCHRANNÝCH POMÔCOK
NEZIŠTNE POMOHLI SLOVENSKÝM
ZDRAVOTNÍKOM. ĽUDIA PO CELOM
SLOVENSKU ICH VYROBILI ASI DVE
TISÍCKY.

Prečo si sa rozhodol vyrábať ochranné štíty pre zdravot- níkov?

Oslovila ma výzva inicia-
tívy „Pomôž nemocnici“, ktorá
vznikla v reakcii na globálnu
pandémiu COVID-19. Dozve-
del som sa o nedostatku ochran-
ných štítov pre ľudí v prvej línii.
Keďže aj ja mám doma 3D tla-
čiareň, ani na chvíľu som neza-
váhal a rozhodol som sa prilo-
žiť ruku k výslednému dielu.

Akým spôsobom si vyrábal ochranné štíty?

Mojou úlohou bolo tlačiť

čelenky na štíty z dodaného súboru STL, ktorý sa používa v 3D tlači. V špeciálnom programe Slicer som to upravil, aby ho dokázala 3D tlačiareň prečítať a následne z neho tlačiť. Súbor som si stiahol na stránke organizácie – pomoznemocnici.sk. Čelenky na štíty som vyrábala pomocou 3D tlačiarne metódou FDM, konkrétnejšie na 3D tlačiarňu značky Creality, model Ender 3.

Pomáhal ti niekto pri výrobe štítov?

Nie. Všetky štíty, ktoré som vyrobil, som vyhotovil sám za pomoci svojej vlastnej 3D tlačiarne.

Koľko štítov si vyrobil za jeden deň?

Denne som vyrobil štyri až šesť kusov. Realizácia však nebola jednoduchá. Keďže sme mali online vyučovanie a moja 3D tlačiareň vydáva dosť hlasné zvuky, musel som obsadiť až dve izby. V jednej som tlačil, v druhej som sa učil. Bolo to pomerne náročné,

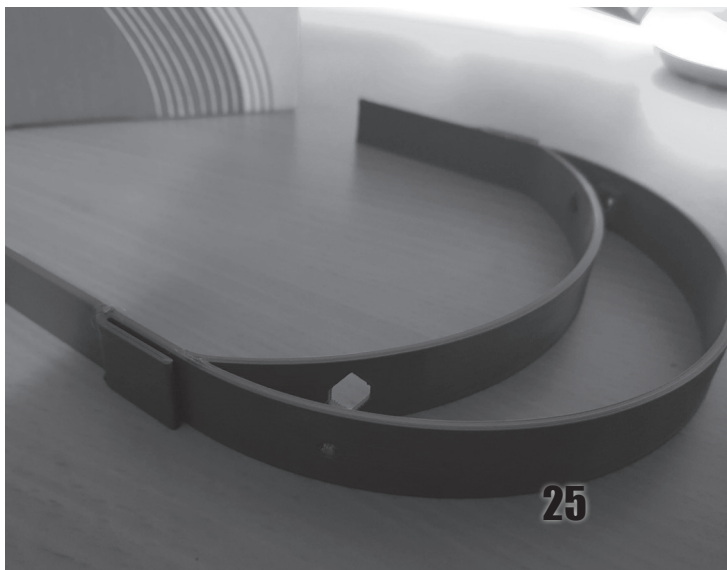
keďže každé dve hodiny som musel pozbierať štíty z tlačiarne a dať tlačiť nové.

Koľko štítov si vyrobil spolu a kam putovali?

Dokopy som ich vyrobil 20. Jeden štít som daroval kamarátovej mame, pretože je zubárka a poprosila ma o to. Všetky ostatné štíty som po domácej výrobe poslal do Trnavy, kde sa skompletizovali a rozposlali zdravotníkom, ktorí ich v danom čase najviac potrebovali.

Ďakujem za rozhovor.

Magdaléna Nagyová
foto Ján Tóth

| Martinov sen

ŠTUDENTSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER EFKO JE SLÁČIKOVÝ ORCHESTER, V KTOROM HRAJÚ MLADÍ ĽUDIA PREVAŽNE VO VEKU 15-30 ROKOV. ORCHESTER FUNGUJE PRI ZÁKLADNEJ UMELECKEJ ŠKOLE BERNOLÁKOVA 26 V KOŠICIACH UŽ 30 ROKOV. JEHO ČLENOM JE AJ MARTIN BAČA. SKROMNÝ MLADÝ ČERSTVÝ ABSOLVENT NÁŠHO GYMNÁZIA.

Dozvedeli sme sa, že v košickom Komornom orchestri mládeže Efko nie si nováčikom. Ako dlho v ňom už účinkuješ?

Do orchestra som vstúpil už ako dvádnásťročný, čiže to už bude pekných sedem rokov.

Ako sa ti podarilo stať sa súčasťou orchestra?

Na našej ZUŠ-ke je každému žiakovi ponúknutá možnosť hrať v nejakom súbore/telese. Podľa toho, aký hudobný nástroj si žiak vyberie, dostane možnosť účinkovať v jednom z troch orchestrov na našej škole – v komornom orchestri, v ľudovej hudbe alebo v dychovom orchestri (dychovke). Od malička som o tom sníval. Moje tri sestry hrajú na husliach a účinkujú, respektíve účinkovali v orchestri. Spomínam na tie koncerty, keď som veľmi túžil hrať s orchestrom, ale ešte som sa musel uskromniť a najst' si miesto v publiku s mojimi rodičmi.

Ako často máte nácvik, darí sa ti ho zosúladiť so školou?

Nácviky máme každý pondelok a piatok v poobedňajších hodinách od štvrtej do šiestej (pol siedmej). Nikdy sa nestalo, že by som kvôli vyučovaniu nemohol byť na nácviku alebo opačne. Občas je to výzva zadeliť si správne čas, aby som sa stihol naučiť, čo treba a mohol si aj trochu oddýchnuť v orchestri.

Koľko rokov si mal, keď si sa rozhodol hrať na husliach? Bolo to tvoje rozhodnutie alebo to bol „sen“ tvojich rodičov?

K hre na husliach ma motivovali hlavne sestry, ktoré už v tom čase hrali na slušnej úrovni a asi si viete

predstaviť, ako veľmi som chcel vedieť hrať tak dobre ako ony. Ako trojročný som sestrám vyťahoval husle z puzdier a snažil som sa „vylúdiť“ prvé falošné a nemotorné tóny. Som však presvedčený o tom, že moji rodičia boli nemálo nadšení z toho, že aj ja som sa rozhodol pre hru na hudobný nástroj.

Je verejne známe, že husle sú považované za jeden z najnáročnejších hudobných nástrojov. Koľko času tráviš denne hraním na husliach?

Keď som začínal, tak som naozaj hral na husliach každý deň aspoň polhodiny... To bol cieľ mojej učiteľky a podmienka mojich rodičov. Neskôr sa pravidelnosť síce trochu vytratila, ale postupom času som už vedel odhadnúť, koľko času musím venovať cvičeniu, aby som stihol nacvičiť skladby, ktoré som dostal.

Vystupoval si s orchestrom aj niekde mimo Slovenska?

Mimo Slovenska som s orchestrom ešte nevystupoval, ale komorný orchester mládeže Efko už účinkoval napríklad v českom Tešíne, v Prahe či v Budapešti.

Úspechy komorného orchestra mládeže:

- účasť na súťažnej prehliadke Divertimento musicale s postupom na celoslovenský festival,
- v rokoch 2010 a 2011 získal Komorný orchester na festivale Komornej hudby v Gelnici cenu Gelnický kľúč a aj cenu riaditeľky festivalu,
- účinkoval aj v zahraničí – v Budapešti, v Prahe, v Českom Těšíne, v Trinci a v poľskom Gólesowe.

Každý z nás má niekoho, kto ho motivuje. Kto je tvojím vzorom v hre na husliach?

Hudobných vzorov mám veľa, ale keďže ma to ťahá skôr k modernejšej hudbe, mojimi najväčšími vzormi

sú Lindsey Stirling a David Garrett. Títo huslisti robia remaky na známe skladby a dávajú im šmrnc, prípadne komponujú aj svoje vlastné skladby. Aj svetoznáma Vanessa Mae ma inšpirovala k cvičeniu niektorých skladieb.

Určite sa často stretávaš s veľkým publikom. Aké to je hrať s toľkými ľuďmi v orchestri ako jeden celok?

Je to úplne iný pocit hrať v orchestri, ako keď hrám sólové skladby. V prvom rade sa cítim byť súčasťou väčšieho celku a mám menšiu trému, lebo sa nesústredím všetka pozornosť len na mňa. Na druhej strane je to veľká zodpovednosť voči kolektívu, pretože ak niečo nezahrám dobre, nepokazím vystúpenie len sebe, ale celému orchestru.

Prečo by si odporučil ľudom, ktorí premýšľajú o hraní na hudobnom nástroji, práve husle?

Dôvodov je určite viacero. Husle patria medzi najrozšírenejší hudobný nástroj. Používajú sa v rôznych hudobných žánroch, ktorými sú napr. vážna hudba, folklór, country, jazz, pop... Svojím zvukom sú najviac podobné ľudskému hlasu. Sú dostupným a skladným hudobným nástrojom, ale zároveň aj náročným na učenie sa. Ak je však človek dostatočne motivovaný a má zmysel pre sebadisciplínu pri cvičení, dokáže s husľami veľa.

Ďakujem za rozhovor.

Matej Kočík
foto archív GKM

Vzdelávanie potrebuje

SPOJENÁ ŠKOLA SV. KOŠICKÝCH MUČENÍKOV ZÍSKALA V ROKU 2019 ĎALŠÍ GRANT NA ZAHRANIČNÉ MOBILITY PEDAGÓGOV V RÁMCI PROGRAMU ERASMUS+. KEĎŽE KONKURENCIA BOLA SILNÁ A ALOKOVANÁ VÝŠKA CELKOVÉHO ROZPOČTU PRE SR JE LIMITOVANÁ, NÁRODNÁ AGENTÚRA PROGRAMU ERASMUS+ PRISTÚPILA K ČIASTOČNÉMU KRÁTENIU VÝŠKY GRANTOV. ZAŠLI SME ZA KOORDINÁTOROM PROGRAMU ERASMUS+ NA NAŠOM GYMNÁZIU, PÁNOM ZÁSTUPCOM MGR. MILANOM KOŠČOM, A POLOŽILI SME MU NIEKOĽKO ZVEDAVÝCH OTÁZOK.

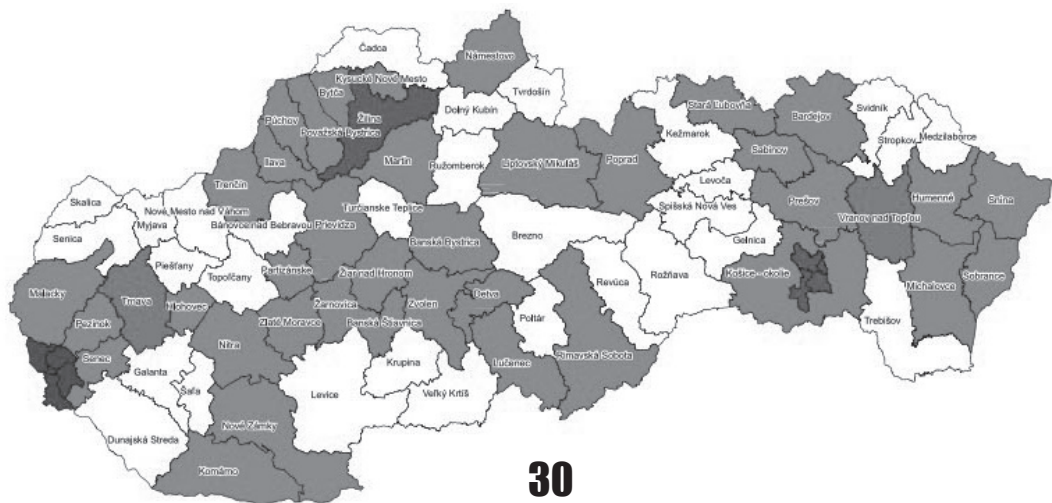
Bolo náročné uspieť pri podávaní projektu v porovnaní s ostatnými školami?

Napísať projekt nie je jednoduchá záležitosť. Nevyhnutnou podmienkou (pre všetky typy prác) je stanoviť si cieľ. Týmto cieľu potom treba podriaďovať všetky parciálne aktivity, a to veľmi podrobne. Zahraničné mobility sú pre pedagógov (a nielen pre nich, pretože projekty Erasmus+ píše aj rôzne mládežnícke inštitúcie a zoskupenia) príležitosťou získať nové kontakty, zlepšiť svoju kvalifikáciu, posilniť jazykové kompetencie a v neposlednom rade zlepšiť ranking školy. Na mape sú rôznymi odtieňmi (geograficky sa to volá kartogram) vyznačené okresy, ktoré mali úspešné projekty v rámci výzvy v roku 2019. Čím tmavšia

farba, tým viac úspešných projektov. Na druhej strane biela farba znamená, že v okrese nebol úspešný ani jeden projekt. Je zrejmé, že najviac úspešných projektov bolo z veľkomiest Bratislava (16), Žilina (12) a Košice (11). A medzi nimi aj naša škola už po štvrtýkrát.

Koľko času zaberie napísanie projektu a koľko trvá, kým sa dozvieme výsledok výberovej procedúry?

Projekt píšeme väčšinou v zime. Sú kratšie dni, sme dlhšie vo vnútri, je možno viac času. S myšlienkou napísania projektu sa pohrávame už v jeseni a potom ho hlavne v januári koncipujeme, konzultujeme, upravujeme. Vždy je určený Európskou úniou nejaký „deadline“, ktorý musíme dodržať. Väčšinou ide

komplexné príležitosti

o istý termín vo februári alebo v marci (konkrétne do 12.00 h. bruselského času). A prečo bruselského? Asi preto, že v EÚ je viac časových pásiem od Portugalska po Grécko, a zrejme chcú online platformu, do ktorej sa projekt vkladá uzavrieť v presnom čase. Keď je projekt napísaný a odoslaný, čakáme zhruba do mája alebo júna na výsledok, či nám oznámia pre nás pozitívnu alebo negatívnu správu.

Koľko mobilít máte schválených v rámci súčasného projektu? Mimočodom, aký názov ste zvolili?

Schválených máme 13 mobilít, čo znamená 13 vycestovaní. Tento počet si nemôžeme navýšiť. Môže sa stať, že sa nejakú mobilitu nepodari (z rôznych dôvodov) zorganizovať. V takom prípade sa časť peňazí musí vrátiť. Sú na to veľmi striktné finančné kritériá.

Náš súčasný projekt má názov **Vzdelávanie potrebuje komplexné príležitosti**. Názov je zvolený z jednoduchého dôvodu. Keďže súčasťou Spojenej školy sv. Košických mučeníkov sú aj ďalšie zložky ako materská škola, základná škola, základná umelecká škola, centrum voľného času, chceli sme do konceptu projektu zahrnúť všetkých učiteľov a rovnako vzdelávanie ako komplex riešenia, také naše know-how. Koncept spo-

jených škôl (aj keď nie presne s týmto názvom), resp. školských kempov, kde je v rámci areálu viac zložiek, je v zahraničí (napr. vo Fínsku) pomerne rozšírený.

Začiatkom roka 2020 vystúpila z EÚ Veľká Británia. Uskutočnil sa tzv. brexit. Malo to vplyv na práve prebiehajúci projekt?

Veľmi praktická otázka. Celé vystúpenie Veľkej Británie z EÚ sprevádzalo viacero nejasností. Prvou bol neustály odklad tzv. brexitu. Druhou boli nejasné podmienky ohľadom riešenia mobilít v Británii. My sme mali mať v jeseni 2019 dve mobility v Londýne, ktoré sa, bohužiaľ, z objektívnych príčin neuskutočnili. Koncom januára 2020 vydala Národná agentúra programu Erasmus+ tlačovú správu, v ktorej špecifikovala podmienky realizácie mobilít do Veľkej Británie. No a do toho všetkého prišla vo februári 2020 pandémia Covid-19.

Podsunuli ste nám nepriamo ďalšiu otázku, ďakujeme. Aký vplyv má súčasná pandémia koronavírusu na váš projekt?

Vplyv pandémie na projekt je zásadný. Bezpečnostné hľadisko a ochrana zdravia sú pre nás kľúčové. Uzatvorenie hraníc obmedzilo možnosti cesto-

vania. Na prvú polovicu roka 2020 sme mali naplánované štyri mobility, a to: vo Viedni, v Splite, v Prahe a v Porte. Ani jedna sa však neuskutočnila. V súčasnosti komunikujeme so zahraničnými partnermi, ktorí organizujú kurzy, a hľadáme možnosti náhradných termínov. Zároveň žiadame Národnú agentúru o predĺženie dĺžky trvania projektu z dvoch na tri roky s cieľom stihnúť všetky naplánované mobility. Je to administratívne náročnejšia záležitosť, ale sleduje dobrú vec. Veríme, že situácia vo svete sa čoskoro upokojí a budeme môcť všetky nápady popísané v projekte realizovať.

Keď sa učitelia vrátia zo zahraničnej mobility, sú motivovaní k novým výzvam. Akým spôsobom sa to dotkne aj študentov?

Učitelia sa počas kurzov učia nové aplikácie vo vzdelávaní, vzdelávacie postupy a techniky, ako zlepšiť interakciu medzi učiteľom a študentom... Ak je človek v zahraničí odkázaný sám na seba, musí jazykovú bariéru eliminovať a vynásť sa. Preto sú všetky aktivity v zahraničí kreatívne. Istú formu kreativity potom učitelia aplikujú aj vo vzdelávaní tu u nás. Hovoríme o príkladoch dobrej praxe, ktorú využívame po skončení projektu bežne na vyučovaní, a tak sa

vzdelávací proces stáva celoeurópsky. Pravda, nie každý musí mať s projektom Erasmus+ iba pozitívnu skúsenosť.

Čo sa teda bude diať, keď sa uvoľnia prijaté opatrenia v súvislosti s cestovaním? Kedy asi pôjdu učitelia na zahraničné mobility?

Prognóza akýchkoľvek termínov je nateraz neistá. Počkáme na vývoj situácie. Zatiaľ iba Slovinsko oznámilo, že má pandémiu zvládnutú. Česká republika postupne uvoľnila množstvo opatrení. Každá krajina je v tomto špecifická. Ak bude situácia v celej Európe priaznivá, potom sa pustíme do vybavovania ďalších mobility. Myslím si, že sa budú preferovať menšie skupiny vo väčšom priestore, možno outdoorové riešenia, viac prestávok, individuálne riešenie stravovania... Situácia možno nebude úplne rovnaká ako v časoch pred pandémiou. Pozrite, za uplynulý rok sme mali mať realizovaných šesť mobility, čo je takmer polovica zo schválených, brexit a pandémia spôsobili, že musíme predĺžiť trvanie projektu, aby sme to stihli. Aj to možno nie na 100%.

Ďakujeme za poskytnuté bohaté informácie a držíme palce pri realizácii projektu.

Škola života

„VO CHVÍLI, KEĎ SA MENÍ CELÝ SVET, NE-
POTREBUJETE ANI TAK VZDELANIE AKO
SKÔR PREDSTAVIVOSŤ. NEPOTREBUJETE
VYSOKÉ IQ, ALE SKÔR PRUŽNOSŤ MYSLE.
MUSÍTE BYŤ SCHOPNÍ OPUSTIŤ VYCHO-
DENÉ KOEĽAJE SVOJHO ŽIVOTA A NÁJSŤ
INÚ CESTU, PO KTOREJ PRED VAMI EŠTE
NIKTO NEŠIEL.“

JÁN MARKOŠ

V marci 2020 sa čiastočne menilo chápanie sveta. Niektoré jeho časti už zažívali zmenu, no na Slovensku a v Čechách začali hlásiť ešte iba prvé prípady nákazy koronavírusom. Nachádzala som sa práve v Prahe na Erazme na 1. lekárskej fakulte Karlovej univerzity ako študentka 5. ročníka medicíny. Jeden deň mi profesor sľuboval, že pôjdeme na operačnú sálu, druhý deň mi prišiel e-mailom oznam o zrušení kontaktnej výučby. Postupne sa zatvárali všetky možné dvere, tak ako sa sťahuje opona po divadelnom predstavení.

Pred nosom sa mi zatarasilo viacero ciest: stáž na detskej neurológii v Prahe, cesta do Londýna kvôli diplomovej práci o genetike Parkinsonovej choroby... Z mojej alma mater mi chodili maily o repatriácii, nakoľko sa uzatvorili hranice a návrat domov bol po vyčerpaní týchto možností neistý. Z Prahy som sa presunula do Brna a rozhodla som sa tam zostať.

Zrazu sa menilo veľa vecí príliš rýchlo. Bolo potrebné využiť plasticitu zmýšľania. Môj dovtedy rigidný mozog, zvyknutý na stereotyp, dôkladné plánovanie a iba predvídateľné riziko, si musel zvyknúť na neustále sa meniacu situáciu a nedokázal pochopiť, prečo, ako už takmer zdravotnícky pracovník, mám sedieť teraz doma. Mala som strach, no zároveň som chcela

byť všetkého súčasťou. Naskytla sa mi príležitosť prehodnotiť svoje plány a namiesto frustrácie z ich nenaplnenia využiť príležitosť vrátiť sa späť k tomu, čo je podstatou môjho štúdia. Pripomínala som si, že predsa študujem preto, aby som liečila chorých, nie zdravých.

Moja naivita, nevedomosť rizika a oddanosť medicíne však museli prejsť racionálnym zhodnotením: Vedela by som nejakým konkrétnym spôsobom pomôcť alebo najviac pomôžem tým, že ostanem aj ja doma? Budú s tým súhlasiť moji spolubývajúci a rodina, ktorá sa o mňa bojí?

Odpovede na moje otázky som našla rýchlo. Mala som ideálne podmienky robiť dobrovoľníčku. Vyplnila som oficiálny prihlasovací formulár pre medikov a hneď na to som dostala jasné pokyny: Zajtra 7.00 hod. na vrátnici vo Fakultnej nemocnici Bohunice. Ak toho bude na mňa príliš, končím. Keď som na druhý deň videla vyše 70 ďal-

ších medikov odhodlaných pomôcť, ktorých počet sa ďalšie dni ešte znásobil, bolo mi jasné, že neujdem, práve naopak. Nasledovalo niekoľko školení na urgentnom príjme pod dohľadom profesorov z Masarykovej univerzity. Boli sme tam piataci a šiestaci. Skúsenosť s nemocnicou sme mali všetci, napriek tomu bolo takmer všetko iné.

Postupne sme zistili:

- že obliecť sa do ochranného odevu je menej náročné, ako sa z neho vyzliecť tak, aby sme sa pritom nekontaminovali
- že za 15 minút v ochrannom oblečení sa človek zapotí viac ako za hodinu vo fitness centre
- že keď sa raz už oblečieme, niet viac cesty späť, napr. na toaletu
- že sme iba ľudia, máme svoje potre-

by a musíme na to myslieť skôr, ako sa chceme stať „superhrdinami“.

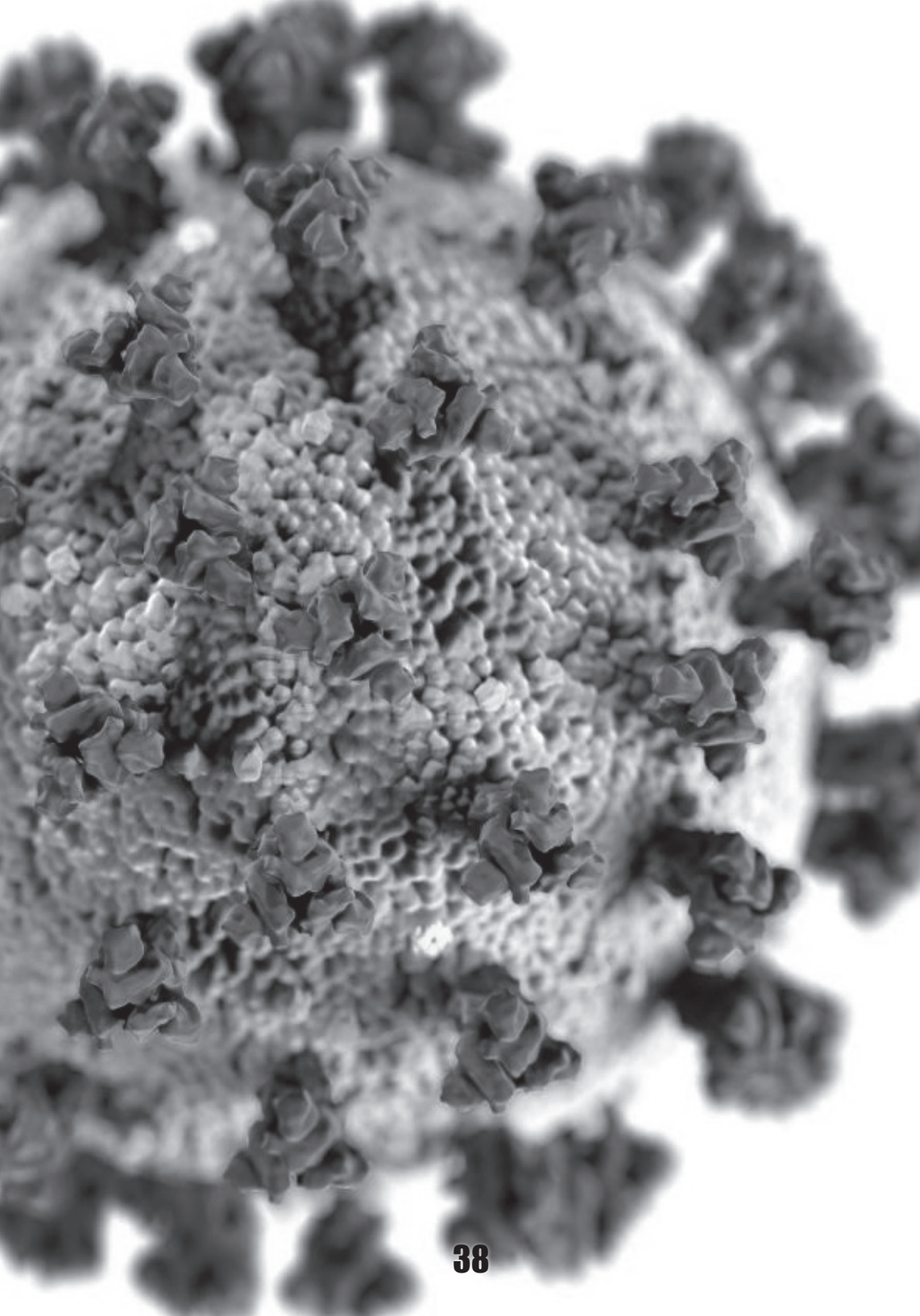
Previedli nás areálom, vysvetlili systém drive-in vojenských stanov, do ktorých „podozriví“ prichádzali priamo autom, aby sa im cez okienko v aute odobral ster, a tak s nikým neprišli do kontaktu. Školilo sa rýchlo, ale dôkladne a systematicky, za čo treba vyzdvihnúť organizátorov brnenských medikov. Urobili sa online tabuľky a zapisovali sme sa na zmeny. Každý, kto bol zaškolený, sa mohol prihlásiť či už do stanov, alebo na tzv. triáž (triedenie) pacientov pri vstupe do nemocnice.

V priebehu prvého dňa bolo „plno“ na najbližší týždeň. Keďže som sa do prvého týždňa už nevmetila a v tom čase prišla urgentná potreba pomôcť na info-

linke, nahlásila som sa s ďalšími asi 20-timi študentmi na túto pozíciu. Naše najprv 12-hodinové služby spočívali v odpovedaní na všetky možné pripomienky ľudí ohľadom koronavírusu. Boli sme na štyroch-piatich linkách väčšinou po dvoch. Prepájali nás z vyšších centier a my sme prepájali na krajskú hygienickú stanicu juhomoravského kraja v prípade, keď sme nevedeli na otázku odpovedať. Následne nás presunuli priamo na hygienickú stanicu v Brne. Riešili sme otázky od laikov, firiem, ale i lekárov spolu s prítomnými epidemioológmi, nakoľko držať krok s informáciami bolo náročné. Každé ráno sme najprv aktualizovali dáta, prečítali nové vyhlásenia a až tak sme mohli dvíhať telefóny. Zrazu som chápala odborníkov, ktorí vraveli, že jednoducho nevedia, ako sa situácia vyvinie

a bolo mi ľúto ľudí vo vedúcich politických pozíciách, bez medicínskeho vzdelania, ktorí museli robiť vážne rozhodnutia na základe neistých informácií „z druhej ruky“ odborníkov.

Ďalšou vzácnou

skúsenosťou bola pomoc medikov na odberovej záchranke. Napriek tomu, že medik bol v odberovej záchranke iba pomocná sila, bola to pre mňa veľká škola života. Na odberovej záchranke som sa nezdržala dlho, lebo ďalšie odbery prebrala armáda a profesionálni vojaci. Po čase dostali českí medici povolávací rozkaz a dobrovoľníkov doplnili ďalší. Lekárske fakulty v ČR majú totiž ukotvené v zákone, že v prípade núdzového stavu sú piatáci a šiestaci povolaní do služby, do ktorej sú povinní nastúpiť.

Som vďačná za to, že som mohla prispieť svojou troškou a že sa moje obavy nenaplnili. V konečnom dôsledku som bola fyzicky dokonale chránená, z psychologického hľadiska som to robila dobrovoľne a kedykoľvek som mohla odísť. Ťažšie to mali medici a lekári, ktorí sa vracali domov k svojim starším rodičom a malým deťom bez možnosti dovolenky, v každodennom strese o svojich blízkych, za čo im patrí z mojej strany obdiv a obrovské ďakujem. Všetkým tým, ktorí dokázali v čase ohrozenia myslieť aj na inú živú bytosť a nielen inštinktívne konať v prospech svojej sebazáchovy. To je to, čo podľa mňa robí človeka ľudským a čo dokážeme využiť v záujme zachovania nášho rodu pri stretnutí s nekompromisnou prírodou.

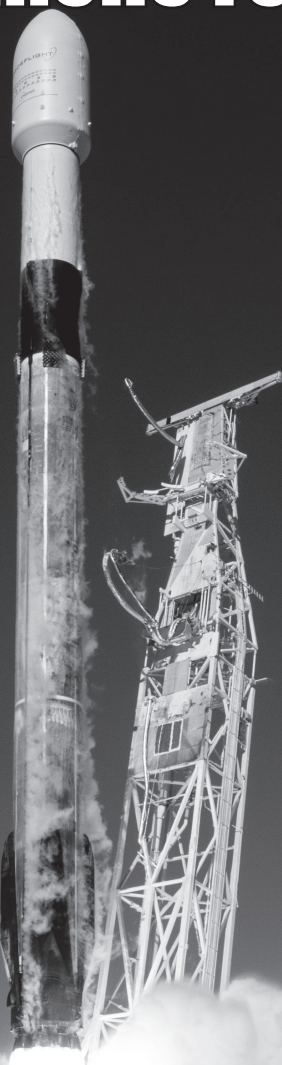
Medici vyšetrovali potenciálnych nakazených v špeciálnych stanoch nemocnice, ďalší napríklad strážili deti zdravotníkom.

Úprimnú sústrasť chcem vyjadriť tým, ktorí svojich rodinných príslušníkov počas tejto pandémie stratili. Na každom ľudskom živote záleží, a fakt, že sa nakoniec predikcie počtu obetí nenaplnili, nijak neznižuje

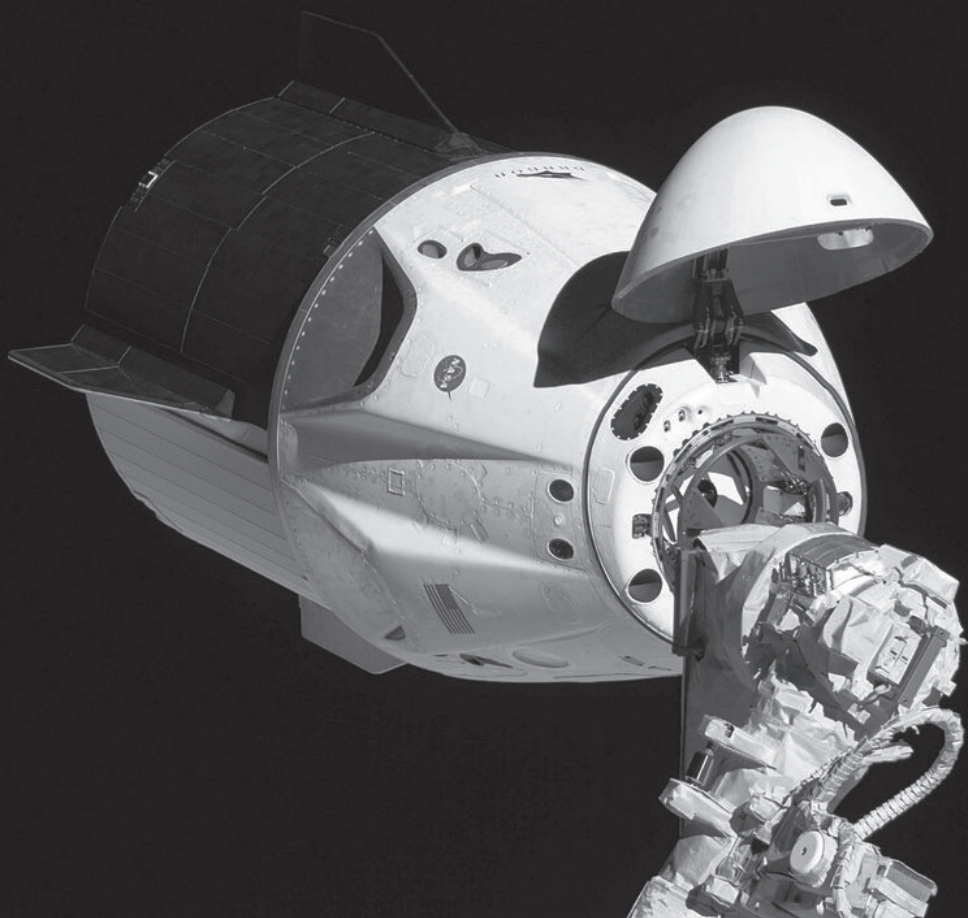
je bolesť konkrétnej rodiny. To, že sa nás ostatných niečo priamo bytostne nedotklo, neznamená, že to neexistovalo.

Výplod fantázie v mene reality

ČLOVEK ODJAKŽIVA TÚŽIL POZNÁVAŤ SVET. UŽ V PRAVEKU HO OBJAVOVAL A SPOZNÁVAL. JEHO MYSEĽ ZACHYTÁVALA RÔZNE PODNETY VONKAJŠIEHO PROSTREDIA, A TAK DOKÁZALA ČELIŤ RÔZNYM NÁSTRAHÁM PRÍRODY. ZDOKONAČOVALA SA A VYSLÚŽILA ČLOVEKU POVEŠŤ NAJINTELIGENTNEJŠIEHO TVORA NA ZEMI.

Túžba spoznávať

Otec fantastickej literatúry Jules Verne napísal v roku 1865 jeden z najznámejších vedecko-fantastických románov všetkých čias – Cesta na Mesiac. Opísal v ňom, ako sa ľudia nechali vystreliť na Mesiac obrovským delom. Tieto predstavy sa uskutočnili, keď Jurij Alexejevič Gagarin ako prvý človek vzlietol do vesmíru a obletel Zem. Neskôr v roku 1969 Neil Armstrong vstúpil na povrch Mesiaca. **Jules Verne raz povedal: „Všetko, čo si niekto dokáže predstaviť, môže niekto uskutočniť.“** Jeho slová sa naplnili a tieto udalosti navždy zmenili pohľad na vesmír a začali „Dobu kozmickú.“

Historický míľnik

Dnes sa lety do kozmu posunuli na úplne inú úroveň. Najväčšiu zásluhu na tomto pokroku majú práve nové technológie, ktoré za posledných tridsať rokov zmenili svet na nepoznanie. V tomto roku sme boli svedkami jedného z najväčších míľnikov novodobej kozmonautiky. V sobotu 30. mája 2020 vo večerných hodinách nášho času vyštartovala raketa Falcon 9 s vesmírnou loďou Crew Dragon spoločnosti SpaceX. Štart kozmickej lode sledovali milióny divákov naživo vrátane amerického prezidenta Donalda Trumpa. Tento míľnik americkej kozmonautiky sa zapísal do dejín vďaka tomu, že je to prvý let amerických astronautov americkou loďou z

územia Spojených štátov amerických od roku 2011. Dôležité je aj to, že prvýkrát dostal ľudskú posádku do vesmíru súkromný dopravca. Crew Dragon aj nosná raketa Falcon 9 patria spoločnosti SpaceX podnikateľa Elona Muska. Prvý stupeň nosnej rakety sa úspešne vrátil na Zem a pristál na plošine v mori. Po odpojení prvého stupňa prevzal jeho činnosť druhý raketový stupeň, od ktorého sa zhruba po šiestich minútach loď Crew Dragon odpútala. Od tohto okamihu je let k cieľu – ISS (Medzinárodná vesmírna stanica, ang. International Space Station) - výhradne v réžii kozmickej lode Crew Dragon.

Vízia premenená na skutočnosť

Inžinier, podnikateľ, vizionár. Elon Musk je jeden z najvplyvnejších ľudí na svete. Vďaka svojej podnikateľskej kariére, ktorú rozbehol v mladom veku, je jedným z najbohatších ľudí na svete. Svoj

majetok si však nezamkol do trezoru, ale využil ho ako prostriedok k dosiahnutiu svojich snov. V roku 2001 Elon Musk koncipoval projekt, ktorého cieľom bolo preniesť miniatúrny experimentálny skleník na pestovanie rastlín na povrch Marsu, v snahe znovu prilákať verejný záujem o prieskum vesmíru a tým navýšiť rozpočet NASA. Musk sa pokúšal kúpiť lacné rakety z Ruska, ale žiadne nezohnal za prijateľnú cenu. Pomocou výpočtov zistil, že materiál na výrobu rakety tvorí iba 3% z výslednej ceny rakety v tej dobe. Založil spoločnosť SpaceX, ktorá začala s malou orbitálnou raketou namiesto toho, aby rovno postavila veľký, zložitejší a rizikovejší nosič, ktorý by mohol zlyhať a priviesť spoločnosť k bankrotu.

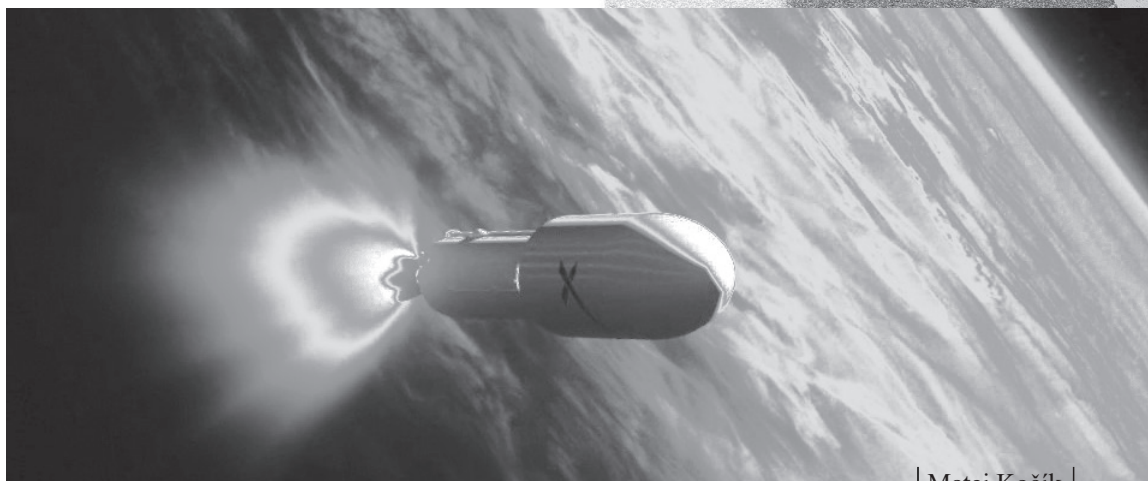
Nová éra Elona Muska?

Muskov prvotný cieľ je znížiť náklady a zvýšiť spoľahlivosť vynášania nákladu

do vesmíru, a to až desaťkrát. Povedal: „Verím, že cena 1 100 dolárov za kilogram alebo menej je dosiahnuteľná.“ V roku 2010 ho jeho výpočty presvedčili, že kolonizácia Marsu je možná. O rok neskôr v jednom rozhovore naznačil nádej, že o desať až dvadsať rokov dopraví ľudí na Mars. Jeho hlavnou ambíciou sa stala kolonizácia Marsu. Považuje ju za záložný plán pre prežitie ľudstva.

Zo začiatku tohto človeka takmer každý odsudzoval. Posmievali sa mu. Niektorí sa stotožňovali s názorom, že je to len nespĺniteľný sen bohatého človeka. Jeho sen vytvárať rakety a cestovať nimi do vesmíru sa mu v posledných rokoch podarilo uskutočniť. Mnohé naše ciele nedokážeme nikdy splniť. Elon Musk nám môže byť príkladom, pretože to, čo si predstavoval, aj uskutočnil.

Ostáva už len dúfať, že svoje predstavy uskutočnia aj kozmonauti, ktorí by sa s kapsulou po skončení misie mali odpojiť od ISS a podľa plánov pristáť v Atlantickom oceáne pri pobreží Floridy. Či sa tak aj stane, si musíme počkať aspoň 110 dní. Toľko sa totiž najviac plánujú americkí kozmonauti zdržať vo vesmíre pri plnení svojich povinností.

|Apis mellifera

JEME, ABY SME ŽILI. V DNEŠNEJ DOBE SI VŠAK ČLOVEK UŽ NEMUSÍ SÁM PESTOVAŤ OBŽIVU AKO KEDYSI. JEDNODUCHO ZÁJDE DO SUPERMARKETU, VYBERIE SI, ČO POTREBUJE, ZAPLATÍ A JE TO. MYSLÍM SI, ŽE SA MÁLOKEDY ZAMÝŠĽAME NAD TÝM, KDE JEDLO VYRÁSTLO, ALEBO KOĽKO ÚSILIA A NÁMAHY STOJÍ ZA TÝM, ABY SME HO MOHLI MAŤ NA STOLE. VRAVÍ SA, ŽE ZA KAŽDÉ TRETIE SÚSTO JEDLA VĎAČÍME VČELÁM.

Viac ako med

Včela medonosná nie je pre nás len producent medu, propolisu či materskej kašičky. Pri zbieraní nektáru opelňuje kvety, čím umožňuje rastlinám produkovať semená a množiť sa. Takmer 90% divo rastúcich rastlín je

závislých od opelenia. Práve včela patrí k najpočetnejším a najvýznamnejším opel'ovačom. Aj vďaka nej si môžeme pochutnať na ovoci, zelenine, vychutnať si kávu či dokonca nosiť bavlnené oblečenie. Ďalšími opel'ovačmi sú čmeliaky, pestrice či motýle.

Aj my sme ohrození

Bohužiaľ, v poslednej dobe štatistiky ukazujú výrazný pokles včiel. Problémom je intenzívne poľnohospodárstvo, používanie pesticídov a takisto zmeny klímy. Monokultúrne pestovanie plodín na veľkých plochách spôsobuje, že včely prichádzajú o prirodzené prostredie. Lúky s rôznorodými kvetmi sú nahradené monotónnymi poľami jedného druhu. A tak nie je prekvapením, že v

súčasnosti je pre včely priateľskejšie mestské prostredie. Mesto ponúka oveľa širšiu paletu kvetov vďaka výsadbám v parkoch, vo dvo-roch a na balkónoch. Bez včiel by došlo k narušeniu ekosystému a potravinového reťazca, čo by ohrozilo aj našu existenciu.

Hovorí sa, že ak zomrie posledná včela, ostávajú nám už len štyri roky života na zemi.

ostali úmyselne nepokosené. Pokosené budú až po odkvitnutí kvetov a dozretí semien. Cieľom tejto iniciatívy je vybudovať pre včely vhodné prostredie, výsledkom ktorého budú pre naše oči lokality plné kvetov, a zároveň priniesť ľuďom späť osť s prírodou. Prajem príjemnú prechádzku nevšedne rozkvitnutým sídliskom.

Saďme, pestujme bez jedov, nekosme...

Aby sa zachovala rôznorodosť rastlín a aby živočíchy mali čo jesť, je potrebné konať. Ruku k záchrane môže priložiť každý. Vysaďme si na balkón kvety, bylinky a zvýšme tým podiel kvetov v našom okolí. V zahradničí, ale už aj u nás, v Bratislave či vo Zvolene, nájdeme na strechách úle mestských včiel.

Možno ste si všimli, že nám na vybraných plochách sídliska, na ktorom sídli naša škola, pribudli tabuľky s informáciou: „Nevyrušovať, na lúke prebieha kŕmenie včiel a hmyzu“. Časti trávnikov

Zdroj života

VODA JE ZÁKLADNOU PODMIENKOU PRE EXISTENCIU ŽIVOTA NA ZEMI. TVORÍ ZÁKLAD KAŽDÉHO Z NÁS. ĽUDSKÉ TELO OBSAHUJE AŽ SEDEMDESIAT PERCENT VODY. VŠETKO ŽIVÉ OKOLO NÁS JE NAPÁJANÉ TÝMTO PRAMEŇOM ŽIVOTA. POPIERAME NEDOSTATOK PITNEJ VODY? V TOM PRÍPADE POPIERAME VLASTNÚ EXISTENCIU.

Zaslepení

V posledných rokoch sa čím ďalej tým viac zaoberáme otázkou pitej vody. Niekedy mali problém s nedostatkom pitnej vody najmä v Afrike. V súčasnosti s týmto problémom začínajú bojovať aj ľudia v Európe. Vo vyspelejších štátoch si už pred touto skutočnosťou nezatvárajú oči. Slovensko je však zaslepené. Pitná voda je u nás dlho neriešený problém. Nie je žiadnym tajomstvom, že mnoho ľudí míňa nadmerné množstvo vody. Je vždy takéto množstvo potrebné minúť? Neplytváme zbytočne?

Voda nad zlato

Na Slovensku sa hrozba nedostatku pitnej vody stáva reálnou. V masmédiách môžeme častejšie vidieť články a reportáže z nášho domáceho prostredia, ktoré na túto skutočnosť upozorňujú. Je

mnoho oblastí na Slovensku, kde zdroje pitnej vody rapídne vysychajú. Z výskumov vyplýva, že priemerná spotreba vody je približne sto litrov denne na osobu. Jedným z príkladov je splachovanie WC. Denne človek vyplytvá dvadsaťpäť litrov pitnej vody na spláchnutie. Splachovanie pitnou vodou je veľmi nezodpovedné. Niektorí nemajú čo piť a my splachujeme pitnou vodou! Je to normálne? Voda je nesmierne vzácna a treba sa ňou naučiť šetriť.

Domáce zdroje vysychajú

Existencia tohto problému je známa širokej verejnosti. Spoločnosť je zaslepená svojím konzumným životom. Musíme však začať myslieť ekologicky. Pramene, ktoré kedysi postačovali, dnes nepostačujú. Jazerá, priehrady, vodné nádrže rýchlo vysychajú. Hladiny stále

rapídne klesajú. Ľudia si nechcú pripustiť pravdu. Kto je teda hlavným vinníkom?

Lacné riešenie

Šetriť určite môžeme niekoľkými spôsobmi. Menej sa kúpať a viac sprchovať, riady umývať v umývačke riadov, nainštalovať úspornú sprchovú hlavicu... Poznáme však aj lepší spôsob. Najväčšou ľudskou márnivosťou je nevyužívať dažďovú vodu. Zabúdame na jej nevyčísliteľnú hodnotu. Predstavme si polievanie záhrady. Koľko by sme ušetrili, ak by sme polievali záhrady, či napúšťali vonkajšie bazény dažďovou vodou? V dažďovej vode môžeme i prať. Dažďová voda je veľmi mäkká, a preto perfektná na pranie.

Zahraničný vzor

Využitie dažďovej vody je vo svete

fenoménom. Dobrým príkladom je Vulkanický národný park na Havaji, ktorý ušetrí približne dvadsať miliónov litrov vody ročne. Vzorom nám môže byť napríklad aj Potsdamer Platz v Berlíne. Táto hypermoderná štvrť sa nachádza v centre Berlína. Zelené strechy dokonale zachytia v priemere dvadsať miliónov litrov dažďovej vody od roku 1998.

Príroda nám jasne naznačuje, že to čo nám dáva, treba hospodárne využívať. Spoločnými silami môžeme zabrániť plytvaniu pitnou vodou. Fakty neklamú. Sme svedkami toho, že sa voda stáva mimoriadnou vzácnosťou. Nemožno ju merať. Návod už máme. Nečakajme. Využívajme zdroje, ktoré nám poskytuje matka príroda a začnime šetriť ihneď.

Virtuálny vs. skutočný

SKÚSME SA POZRIEŤ TROCHU BLIŽŠIE NA FINANČNÚ GRAMOTNOSŤ V DNEŠNOM SVETE. MOŽNO BY STE SI POVEDALI, ŽE FINANČNE GRAMOTNÝ ČLOVEK VIE „NARÁBAŤ“ S PENIAZMI, VIE, KEDY SI ZOBRÁŤ ÚVER, POZNÁ JEHO PARAMETRE, VIE, KDE SI OTVORIŤ ÚČET, KOĽKO STOJÍ JEHO VEDENIE, AKÉ SÚ OCHRANNÉ PRVKY BANKOVIEK, AKÉ SÚ OCHRANNÉ PRVKY RÔZNYCH PLATOBNÝCH NÁSTROJOV - KARTY, ŠEKY...

Skúsme sa pozrieť na finančnú gramotnosť súčasným pohľadom. My mladí takmer všetok čas trávim vo virtuálnom svete. V tom fyzickom nikdy nenavštevujeme toxické prostredie, nikdy by sme nešli do jadrového reaktora bez ochranného odevu a nikdy by sme sa nenechali dobrovoľne nakaziť Covidom-19. Nikdy by sme na verejnosti neotvorili svoju peňaženku a cudzím ľuďom na ulici či v auto-

buse neukázali jej obsah. Nikdy by sme svoj občiansky preukaz nedali cudziemu človeku len tak, aby si napríklad vďaka nemu zobral na naše meno úver z banky. Jednoducho preto, lebo by to bolo hlúpe.

Platí to však aj v tom virtuálnom svete? **Ako často navštevujeme stránky, ktoré nie sú legálne? Ako často si pozeráme online filmy alebo seriály? Ako často si stiahneme len tak mp3**

pesničku alebo film akože „zadarmo“?

Áno, mnohí to už vieme. Pri sledovaní filmu na nelegálnej stránke, či pri sťahovaní nelegálnej mp3 si môžeme byť takmer úplne istí, že sa na nás niekto pozerá a nielen pozerá. Pokiaľ môže, tak nás aj okradne. Prečo? Lebo sme mu to dovolili! Tu by niekto mohol argumentovať: „**Ved' mám antivírus, tak sa mi nemôže nič stať**“. Áno, antivírus, podobne ako v zdravotníctve vakcíny, funguje na minulé hrozby. No na novú chorobu (napríklad Covid-19) ešte ochrana nie je. A preto je najlepšia ochrana prevencia. Častým pseudoargumentom býva aj výrok: „**Všetci to robia, tak môžem aj ja**“. Áno, aj v roku 1939 mnohí hovorili, že Židia sú ľudia nižšej kategórie ako všetci ostatní.

Ovocím takejto demagógie bolo 17 miliónov zavraždených ľudí! To, že sa niečo stane na základe spoločenskej normy ešte neznamená, že to je správne. Prečo je to dôležité? Pretože z celkového objemu všetkých platieb, ktoré sa vo svete zrealizujú, je 97% bezhotovostných vo virtuálnom svete a len 3% v hotovosti s reálnymi peniazmi. Z tohto dôvodu je aj zameranie podvodníkov a zlodějov práve na naše počítače či mobilné telefóny. Kybernetické hrozby sú dnes top témou, ako ochrániť firmy či občanov. My už dnes rozhodujeme o svojej budúcnosti. Dnešná zodpovednosť nám prinesie budúcu prosperitu. A zapamätajme si: „**NIČ NIE JE ZADARMO,**“ iba spása.

ENADÁCIA
SLOVENSKEJ SPORITEĽNE

Májový hokejový ošial'

HOVORÍ SA, ŽE PRÍRODA MAJUJE NAJKRAJŠIE OBRAZY. O MÁJI TO URČITE PLATÍ DVOJNÁSOBNE. A PRÁVE V TOMTO MESIACI SA CELÉ DESAŤROČIA USKUTOČNOVALA UDALOSŤ ROKA. SÚ TAKÍ, KTORÝM TÁTO UDALOSŤ NIČ NEHOVORÍ, ALE VÄČŠINA Z TOHTO PODUJATIA DOSLOVA ŠALIE. MNOHÍ SA ZHODNEME V TOM, ŽE BY SI ZASLÚŽILA TITUL „UDALOSŤ UDALOSTÍ.“ MAJSTROVSTVÁ SVETA V ĽADOVOM HOKEJI.

V tomto roku sa majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji neuskutočnili. Hlavným dôvodom bola pandémia koronavírusu, ktorá zasiahla naše životy v kultúrnych, v spoločenských i v športových sférach. Aby sa vírus nešíril, boli mnohé udalosti zrušené. Výnimkou nebola ani najväčšia hokejová udalosť roka. Je verejne známe, že my, Slováci, žijeme hokejom. Zrušenie hokejového „sviatku“ vyvolalo v nejednom z nás veľký smútok. Pre mnohých to bol šok, ale najmä obrovské sklamanie.

Keďže sa majstrovstvá tento rok neuskutočnili, pripomeňme si aspoň spoločne zopár faktov z hokejovej minulosti.

Začiatky

Predchodcom majstrovstiev sveta boli majstrovstvá Európy, ktoré sa prvýkrát uskutočnili vo Švajčiarsku v roku 1910. Prvých dvanásť rokov sa súťaž hrala samostatne. V roku 1920 sa začala písať história jedného z najväčších sviatkov

ľadového hokeja. Majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji. Postupne sa majstrovstvá Európy pripojili a stali sa súčasťou majstrovstiev sveta. Konečné poradie ME na tých šampionátoch, ktoré boli súčasťou MS, sa do roku 1968 určovalo na základe poradia európskych tímov v konečnej tabuľke MS. V praxi to znamenalo, že o poradí na ME rozhodovali aj výsledky s neeurópskymi tímami.

Kanadská drvivá dominancia

Prvé samostatné majstrovstvá sveta sa konali v roku 1930. Konali sa v Chamionix, vo Viedni a v Berlíne. Kanada po vyhratom finálovom zápase nad Nemeckom vyhrala prvú zlatú medailu v rámci samostatných majstrovstiev sveta a

stala sa prvou dominantnou hokejovou veľmocou. V rokoch 1930 – 1952 vyhrala turnaj ešte dvanásťkrát. Nezaostávali sme ani my. Po druhej svetovej vojne sa Česko-Slovensko rýchlo stalo jedným z vynikajúcich svetových tímov. Vyhrali majstrovstvá sveta 1947, ale bez účasti Kanady. Úspech dokázali zopakovať už v roku 1949 aj s účasťou Kanady.

Prišla „ruská zima”

Turnaj v roku 1954 zaznamenal prvú účasť Sovietskeho zväzu v medzinárodnej súťaži. Sovietsky zväz sa po výhre nad Kanadou stal prvýkrát majstrom sveta. A vtedy začala rivalita medzi Kanadou a Sovietskym zväzom. Dlhé roky sa šťastie prikláňalo na stranu Kanady.

Prišiel rok 1963 a Sovietsky zväz získal zlato a naštartoval sériu po sebe nasledujúcich deviatich triumfov na svetovom šampionáte. V rokoch 1963-1967 boli Sovietsi neporaziteľní. Ich víťaznú vlnu v zápasoch prerušilo Česko-Slovensko na zimných olympijských hrách 1968. Túto potupu Sovietsi nemohli zniesť a v nasledujúcom roku 1969 hral Sovietsky zväz s Československom „najemocionálnejšie zápasy v histórii“. Od roku 1963 až do rozpadu štátu v roku 1991 vyhral Sovietsky zväz turnaj dokopy 20-krát.

Súčasnosc'

V súčasnosti sa za najlepšie svetové tímy považujú Kanada, Rusko, USA, Švédsko, Česko, Fínsko a Nemecko. Nazývajú ich aj „Veľká sedmička.“ Slovensku patrí aktuálne 9. miesto za Švajčiarskom a pred

Lotyšskom. Pre našich hokejistov nebolo vôbec ľahké dostať sa do tejto pozície. Po vytvorení samostatného štátu za nasledovníka v A kategórii majstrovstiev sveta určili český tím, preto bola slovenská reprezentácia zaradená do skupiny C1. V nasledujúcich rokoch si slovenský tím vybojoval postup do elitnej A kategórie, kde od roku 1996 nepretržite pôsobí.

Minulý rok 2019 sa konali majstrovstvá sveta na Slovensku. Celý mesiac sa ozývali ulicami hrdé národné pokriky. Slovensko ožilo hokejom. Obdobie, na ktoré len tak nezabudneme. Každoročne sa slovenský národ spája a povzbudzuje svoj národný tím. V tomto roku sa chvíle plné šťastia, radosti, eufórie nemohli naplniť. Dúfajme, že sa čoskoro opäť v každom z nás objavia pocity hrdosti veľkého hokejového Slovenska.

A black and white portrait of Pope John Paul II, showing him from the chest up. He is wearing his white papal cassock and a pectoral cross. He has a gentle expression and is looking slightly to the right. The background is dark and out of focus.

Aj náš Karol

ČLOVEK, SLOVAN, EURÓPAN, POLIAK KAROL WOJTYŁA. NAPRIEK TOMU, ŽE PRIŠIEL O VŠETKÝCH ČLENOV SVOJEJ RODINY, BOL SILNÝ, IŠIEL ZA SVOJÍM SNOM A PRITOM SA NIKDY NEODVRÁTIL OD BOHA. ŠTUDOVAL A ROZVÍJAL SVOJU VÁŠEŇ K HERECTVU. MILOVAL HORY, LITERÁRNU A DIVADELNÚ TVORBU, ALE AJ TAK SI NAKONIEC VYBRAL CESTU KŇAZSTVA A ZOŽAL SLÁVU NIE AKO TVORCA VEĽKÝCH ROLÍ, ALE AKO TVORCA DEJÍN. JEDNA Z NAJVÝZNAMNEJŠÍCH OSOBNOSTÍ CIRKVI I SVETOVEJ POLITIKY KONCA 20. STOROČIA, INTELEKTUÁL, MUŽ MODLITBY, PÁPEŽ MLADÝCH I ČLOVEK S NESMIERNOU SCHOPNOSŤOU ODPÚŠŤAŤ. TOHTO ROKU SI PRIPOMÍNAME STÉ VÝROČIE OD JEHO NARODENIA.

18. mája 1920 v poľskom meste Wadowice prvýkrát zaplakalo dieťa, o ktorom vtedy svet ešte netušil, ako výrazne ovplyvní ľudské dejiny. Už v útlom veku prišiel o svoju matku i brata. Vychovával ho otec, ktorý ho naučil modlitbe i súcitu a láske k blízkym. Karolova osobnosť vyzriela po intelektuálnej aj po duchovnej stránke.

Počas štúdia na Filozofickej fakulte Jagelovskej univerzity sa v ňom prebudilo nadšenie pre divadlo a poéziu. Začal navštevovať divadelný krúžok a zaoberal sa aj myšlienkou, že sa stane hercom. Rok po

začatí štúdia na univerzite vypukla vojna. Karol čelil deportácii do pracovného tábora, jeho kamarátom sa však podarilo dostať ho do Solvayových závodov. Už vtedy o ňom ľudia vraveli, že sa stane kňazom. Stretával sa s krajčiarom Jánom Tyranovským, ktorý mu pomáhal hľadať Boha v sebe samom. Možno práve tu začala jeho cesta ku kňazskému povolaniu.

V roku 1941 prišiel aj o otca. O dva roky neskôr vstúpil do tajného teologického seminára v Krakove. 1. novembra 1946 bol vysvätený za kňaza. Svoju prvú omšu celebroidal vo Vavelskej katedrále v krypte svätého Leonarda. V Ríme začal študovať na Pápežskej dominikánskej univerzite, aby si doplnil teologické vzdelanie. Počas štúdia sa osobne stretol s pátrom Piom, ktorý už vtedy o ňom tvrdil, že sa raz stane pápežom. Po skončení štúdia sa vrátil do Krakova. Založil asociáciu katolíckej mládeže a popri kňazskej službe intenzívne produkoval aj divadelné hry.

Ako tridsaťosemročný bol vymenovaný za pomocného biskupa Krakov-

skej diecézy. Biskupskú vysviacku prijal 28. septembra 1958 z rúk arcibiskupa Eugenia Baziaka. Pavol VI. ho 26. júna 1967 kreoval za kardinála.

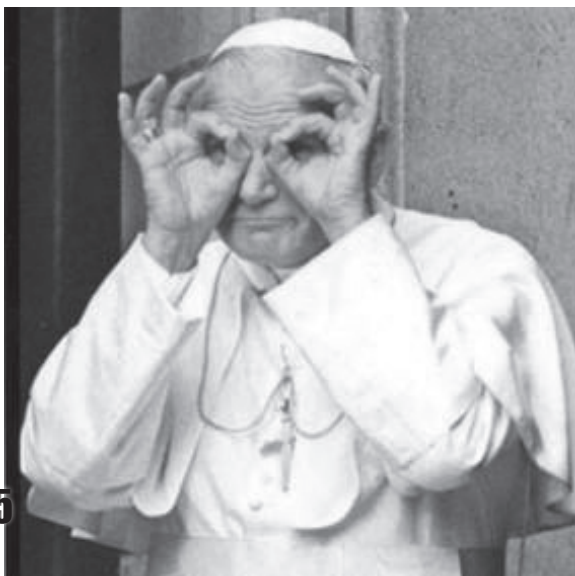
16. októbra 1978 bol zvolený za pápeža a biskupa Ríma a prijal meno Ján Pavol II. Bol zdrojom nápadov a inšpirácií. Zaviedol tradíciu zvolávania Svetových dní mládeže, uverejnil nový Katechizmus katolíckej cirkvi aj Kódex kánonického práva či pripravil oslavy Veľkého jubilea

roku 2000. Minimálne jedna celá generácia vyrástla s týmto pápežom, s jeho príhovormi, stretnutiami a entuziazmom. Svoj dlhý a plodný po-

zemský život zavŕšil v Apoštolskom paláci vo Vatikáne v sobotu 2. apríla 2005 na vigíliu nedele, ktorú on sám nazval nedeľou Božieho milosrdenstva. Slávnostné pohrebné obrady sa konali na Námestí sv. Petra 8. apríla 2005. Ján Pavol II. vždy bol a stále je milovaný tisíckami veriacich.

NARODENÝ NEĎALEKO NAŠICH HRANÍC, OB-
DIVOVATEĽ NAŠICH HÔR. VOŇAJÚCI ČLOVEČI-
NOU, NIELEN DUCHOVNOSŤOU A ĽUDSKOSŤOU,
ALE AJ HRAVOSŤOU A TVORIVOSŤOU, ODMA-
LIČKA. NAJVIAC VŠAK NÁŠ SVÄTÝ OTEC, KTORÝ
POHOL VEDOMÍM I SVEDOMÍM SVETA.

Anna Tomková
foto Internet

V MARCI SME SI PRIPOMENULI 200. VÝROČIE NARODENIA ZNÁMEHO SLOVENSKEHO BÁSNIKA, LITERÁRNEHO KRITIKA, PUBLICISTU, PREKLADATEĽA A EVANJELICKÉHO FARÁRA ANDREJA BRAXATORISA SLÁDKOVIČA, AUTORA ZNÁMYCH BÁSNICKÝCH SKLADIEB MARÍNA A DETVAN, KTORÉ SÚ POVAŽOVANÉ ZA VRCHOLY JEHO BÁSNICKEJ TVORBY.

Najvýznamnejší básnik štúrovskej generácie, aktívny účastník národného života ANDREJ SLÁDKOVIČ, vlastným menom Andrej Braxatoris, sa podľa starších zdrojov narodil 30. marca 1820 v Krupine. Niektoré novšie zdroje uvádzajú, že svetlo sveta uzrel o deň neskôr, 31. marca. Predstaviteľ slovenskej romantickej generácie je autorom známej básnickej skladby Marína, napísanej v

štúrovskej slovenčine, ktorá je oslavou konkrétnej lásky k žene, ale aj k národu. K vrcholom jeho tvorby patrí aj rozsiahla lyricko-epická báseň Detvan.

Snadšením vítal revolúciu v rokoch 1848 – 1849. Zúčastnil sa na memorandovom zhromaždení v Martine, bol zakladajúcim členom Matice slovenskej. Je po ňom pomenovaná planétka (4781) Sládkovič.

Sládkovič
romantický, citlivý
opisuje, inšpiruje, miluje
nešťastne zamilovaný do Maríny
básnik

Anna Tomková

Sládkovič
najobľúbenejší, najčítanejší
čítam, prednášam, obdivujem
jeho tvorbou sa inšpirujem
Braxatoris

Igor Valentín Sijka

Básnik
najsladší, najobľúbenejší
miluje, idealizuje, vyzdvihuje
lásku k vlasti i lásku k Maríne opisuje
poet

Eliška Esther Traverso

Marína moja! teda tak sme my
ako tie božie plamene,
ako tie kvety na chladnej zemi,
ako tie drahé kamene;
padajú hviezdy, aj my padneme,
vädnú tie kvety, aj my zvädneme,
a klenoty hruda kryje:
Ale tie hviezdy predsa svietili,
a pekný život tie kvety žili,
a diamant v hrude nezhnije!

A. Sládkovič

| Lucia Líšková |
foto internet

Mali sme svoj sen

Písal sa rok 1945. Sovietska armáda 8. apríla 1945 oslobodila našu dedinu. Moja mama, ja a moji súrodenci sme stáli na železničnej stanici v Starej Turej a čakali sme na vlak. Na vlak, z ktorého mal vystúpiť náš otec.

Vlakom sa vracali tí, ktorí prežili zajatecké tábory a koncentračné tábory. Bývali sme len kúsok od železničnej stanice, a tak s každým zapísaním vlaku do našich sŕdc vstupovala nádej, že tentoraz už z neho vystúpi ocko.

Pamätám si, ako k nám v jeden chladný decembrový deň v roku 1944 vtrhlo gestapo sprevádzané surovými gardistami. Môj ocko, v tom čase vážený učiteľ matematiky, ukrýval u nás doma dvoch ľudí. Jedným bol môj strýko, partizán, veľmi dobrý človek. Potom, čo prežil ťažkú zimu v horách, mal veľké omrzliny. Ocko ho zobral k nám domov, aby zomrel medzi svojimi. V tom istom čase spadlo pri Starej Turej americké lietadlo, v ktorom sedel mladý americký pilot. Keď k nám prišlo gestapo, odviekli všetkých troch preč. Po krátkom čase išla mama do trenčianskej väznice, kde jej povedali, že

ocka deportovali na prácu do Nemecka.

Prvé Vianoce bez otca boli smutné. Každému z nás v predstihu pripravil darčeky, ktoré nám mamka rozdala so slovami: „Nebojte sa, všetko bude v poriadku.“ My sme si však želali iba jediné, aby sa k nám ocko vrátil domov.

Dni po aprílovom oslobodení ubiehali veľmi rýchlo. Prešiel celý mesiac. Stále sme dúfali, že aj ocko bude medzi tými, ktorí sa vracajú z nemeckých táborov. Koncom mája našli ľudia na trenčianskej Brezine masový hrob a v ňom šesťdesiatdeväť popravených tiel. Nikto z nás nechcel veriť, že je medzi nimi aj náš otec. Mama povedala, že uverí, až keď jej donesú snubný prsteň. Prešlo päť dlhých dní, a tak sa aj stalo. V hrobe našli telo strýka, pilota aj nášho otca. Mamka bola zronená. Vôbec tomu nechcela veriť, skúmala a pátrala. Neskôr zistila, že všetkých troch popravili len krátko po Vianociach, 28. decembra 1944.

Malismesvoježelanie. Malismesvojsen. Márne sme vystávali na železničnej stanici. Naš otec sa už nikdy domov nevrátil.

Justína Korpesiová
foto Internet

100 rokov umenia

DIVADLO NASTAVUJE SPOLOČNOSTI ZRKADLO, REFLEKTUJE REALITU. VĎAKA HERCOM, STVÁRŇUJÚCIM RÔZNE ŽIVOTNÉ SITUÁCIE, MÔŽE DIVÁK PREŽIŤ PRÍBEH NIEKOHO INÉHO. MÔŽE SA STAŤ, ŽE TO ZMENÍ JEHO POHĽAD, ZMÝŠĽANIE, OVPLYVNÍ JEHO KONANIE V BUDÚCNOSTI. DIVADLO BY MALO MENIŤ ĽUDSKÉ MYSLENIE K DOBRU, K SPRAVODLIVOSTI, K MRAVNOSTI... V DIVADLE SA ČLOVEK MÔŽE PRENIEŠŤ DO MINULOSTI, DO BUDÚCNOSTI, DO INÉHO SVETA, DO SVETA FANTÁZIE.

Divadlo je dôležitou súčasťou našej národnej kultúry. Ako sa vyvíjala doba, tak sa vyvíjalo aj divadlo, vznikali nové žánre, rozoberali sa nové témy.

V stredoveku boli rozšírené liturgické hry, ktoré reprezentovali náboženské divadlo vychádzajúce z kresťanskej cirkevnej liturgie. Na Slovensku sa náboženské divadlo rozvíjalo vplyvom rehole benediktínov. Divadlo svetského pôvodu reprezentovali európski potulní komedianti.

Nástup renesancie a humanizmu priniesol na územie dnešného Slovenska nový dramatický žáner – školskú hru. V období baroka sa divadelný život ďalej rozvíjal vo formách školského divadla.

Od 18. storočia sa divadlo obohatilo o šľachtické divadlá v sídlach a v kaštieloch aristokratických ro-

dín, kde sa podľa európskych vzorov pestovalo divadlo, hudba a opera.

V dejinách slovenského divadla je podstatným august 1830, keď v Liptovskom Svätom Miku-
láši vzniklo slovenské

ochotnícke divadlo. Viaže sa na premiéru veselohry Jána Chalupku Kocúrkovo.

Významným medzníkom je dátum 1. marec 1920, ktorý sa považuje za deň založenia Slovenského národného divadla (SND).

Svoju oficiálnu činnosť začalo premiérou opery Bedřicha Smetanu Hubička. SND, ktoré tento rok oslávilo 100. výročie, patrí medzi najvýznamnejšie kultúrne inštitúcie Slovenska. Tvorila ho tri zložky so stálym profesionálnym umeleckým súborom: Činohra, Opera a Balet. Súbory hrajú v dvoch divadelných budovách,

**Divadlo sú dosky,
ktoré znamenajú svet.**

v Historickej budove SND a v novej budove Slovenského národného divadla.

Koronavírus zatvoril aj brány divadla, a tak divadlo prišlo za svojimi divákmi. Rozcvička s baletom, Káva s činohrou, Malá denná hudba - takéto boli podtituly videí, ktoré pripravili členovia SND počas obdobia pandémie.

V neposlednom rade si v tomto roku pri-

pomíname aj 75. výročie vzniku Štátneho divadla Košice – nášho rodného divadla. A hoci smútok našich divadelných sál je neopísateľný, už teraz viem, že návrat bude o to krajší. Ako povedal Ferko Urbánek:

„Divadlo kultivuje ľudí, buduje národné cítenie a dáva priestor na prejavenie emócií, ktoré bežne skrývame pod maskou dôstojnosti“.

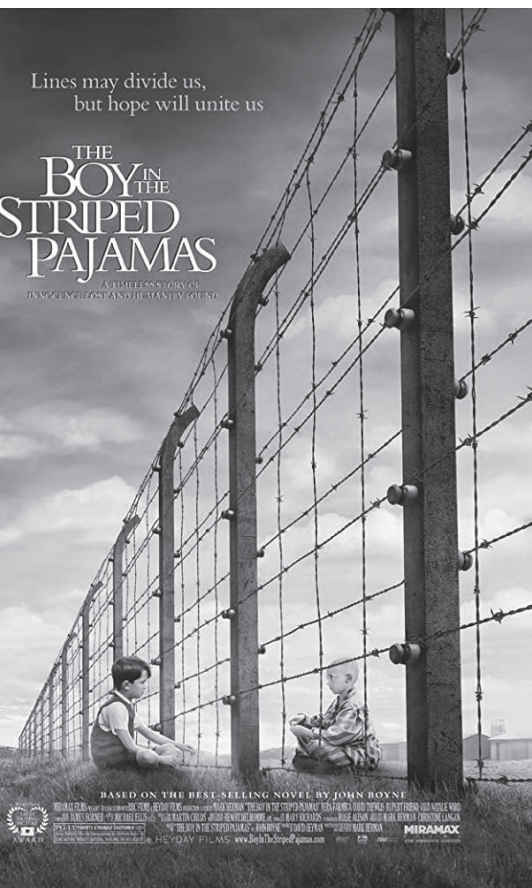

Chlapec v pruhovanom pyžame

FILM CHLAPEC V PRUHOVANOM PYŽAME PRINÁŠA ELEKTRIZUJÚCI PRÍBEH Z DRUHEJ SVETOVEJ VOJNY. VÝKONY MLADÝCH HERCOV SÚ MRAZIVO PRESVEDČIVÉ. REŽISÉR MARK HERMAN SA INŠPIROVAL KNIŽNOU PREDLOHOU, KTOREJ AUTOM BOL JOHN BOYNE.

Lines may divide us,
but hope will unite us

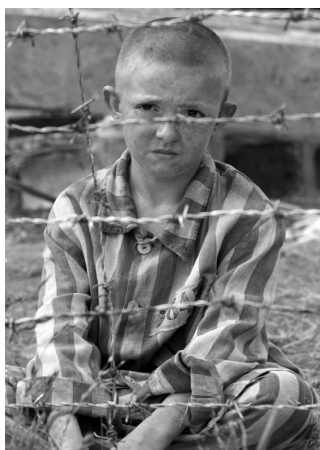
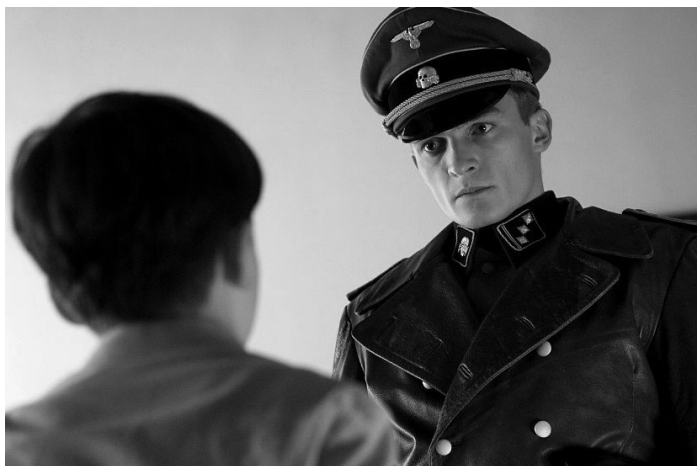
THE
BOY IN THE
STRIPED
PAJAMAS
A TIMELESS STORY OF
A YOUNG BOY LOST AND A HUMANITY FOUND

Hrdinom príbehu je osemročný chlapec Bruno, ktorý žije so svojou sestrou a s rodičmi bezstarostný život v Berlíne. Miluje svoj veľký dom a priateľov. Jeho život sa radikálne zmení po povýšení otca – nemeckého dôstojníka, ktorý dostane dôležitú funkciu v koncentračnom tábore, a preto sa so svojou rodinou presťahuje na vidiek. Bruno sa doma nudí, a tak aj napriek zákazu začne objavovať nové miesta vidieka, až kým nenarazí na brány koncentračného tábora. Pri ostnatom drôte, ktorý je nabitý elektrinou, spozná svojho rovesníka Shmuela. **Jeho nový priateľ je hladný, špinavý a oblečený iba v pruhovanom pyžame.**

Bruno nerozumie veciam, ktoré sa odohrávajú za plotom, no postupne spoznáva svet koncentračného tábora, kde je jeho otec vrchným veliteľom. K vzdoru a k mnohým nevyriešeným otázkam ho privádza silná schizofrénia medzi tým, čo počuje doma a čo vidí a počuje spoza ostnatého drôtu tábora. Po tom, čo sa otec opäť rozhodne presťahovať svoju rodinu, tentoraz k tete, chce Bruno dokončiť úlohu objaviteľa. Svojmu kamarátovi v pruhovanom pyžame totiž sľúbil, že mu pomôže nájsť jeho strateného otca.

Pri takýchto filmoch sa vždy zamyslím nad tým, koľko ľudí zbytočne zomrelo, či prišlo o svojich blízkych v čase druhej svetovej vojny. Som rada, že žijem v mieri a hrôzy vojny sú pre mňa minulosťou. Tento film by som odporučila všetkým, ktorí majú radi históriu či vojnovú tematiku.

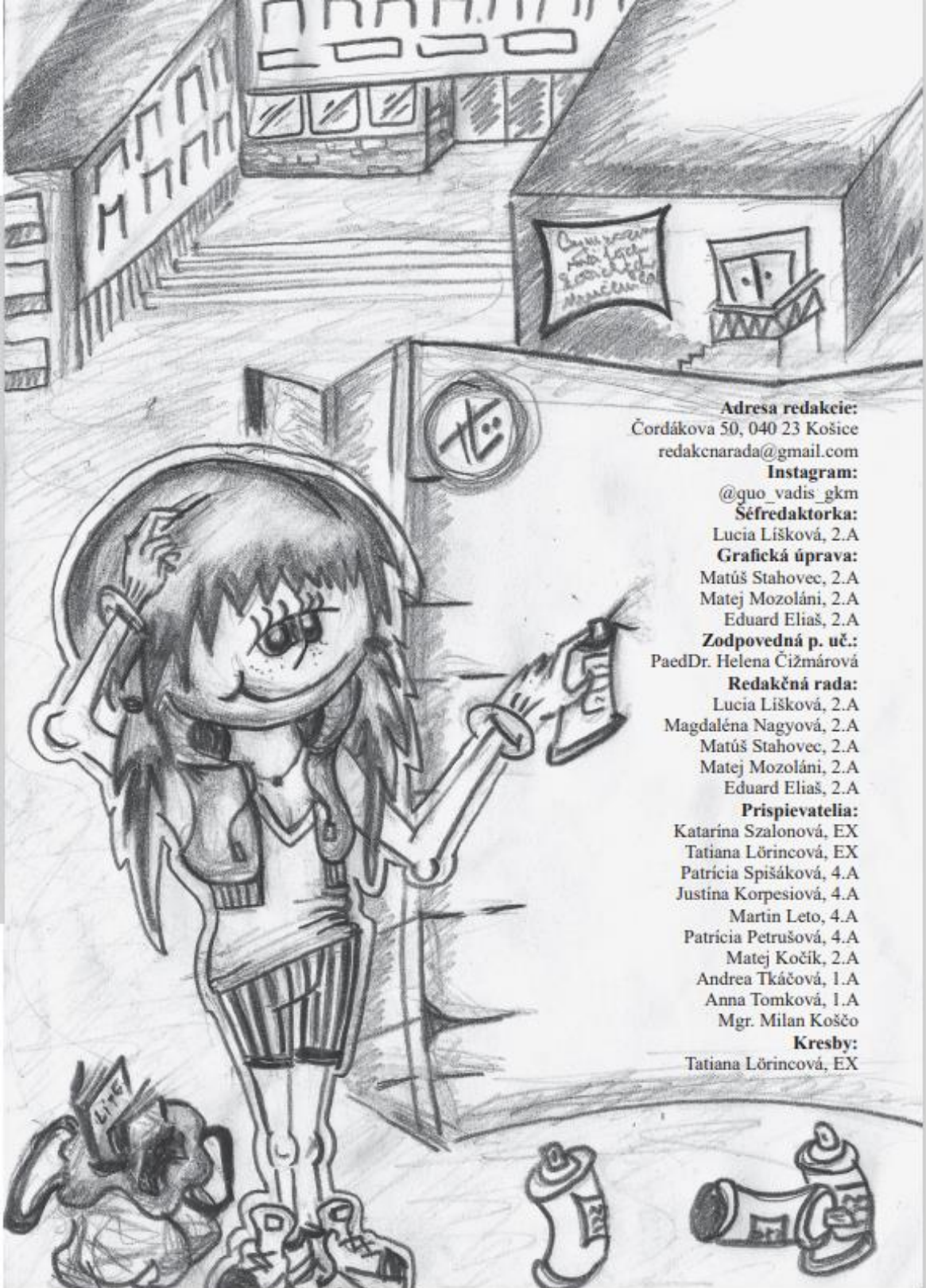

| Čižmaroviny

„Kým neboli sociálne siete, ľudia sa báli šíriť bludy, aby ich ostatní neodsúdili. Dnes za to dostávajú lajky.“

Peter Bebjak
(známy slovenský režisér)

Adresa redakcie:
Čordákova 50, 040 23 Košice
redakcinarada@gmail.com

Instagram:
@quo_vadis_gkm

Séfredaktorka:
Lucia Lišková, 2.A

Grafická úprava:
Matúš Stahovec, 2.A
Matej Mozoláni, 2.A
Eduard Eliaš, 2.A

Zodpovedná p. uč.:
PaedDr. Helena Čizmárová

Redakčná rada:
Lucia Lišková, 2.A
Magdaléna Nagyová, 2.A
Matúš Stahovec, 2.A
Matej Mozoláni, 2.A
Eduard Eliaš, 2.A

Prispievatelia:
Katarína Szalonová, EX
Tatiana Lörincová, EX
Patricia Spišáková, 4.A
Justína Korpesiová, 4.A
Martin Leto, 4.A
Patricia Petrušová, 4.A
Matej Kočík, 2.A
Andrea Tkáčová, 1.A
Anna Tomková, 1.A
Mgr. Milan Koščo

Kresby:
Tatiana Lörincová, EX

